Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIX. Celovec, petek, 15. februar 1974 Štev. 7 (1646)

SLOVENCI V ZAMEJSTVU

združeni v boju za narodne pravice

Skupen posvet predstavnikov ZSO in SKGZ

V okviru rednih stikov, ki jih vzdržujejo osrednje organizacije Slovencev na Koroškem in v Italiji, je bil v soboto 9. februarja v Celovcu skupen posvet predstavnikov Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenske kulturno gospodarske zveze iz dežele Furlanije-Julijske krajine. V delegaciji ZSO so bili predsednik dr. Franci Zwitter, podpredsednik deželni poslanec Hanzi Ogris, podpredsednik višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik, tajnik Lubo Urbajs ter odborniki dipl. inž. Franc Einspieler, Milena Gröblacher, Rado Janežič, dr. Gustl Malle, Hanzi Weiss in Janez Wutte; zastopstvo SKGZ pa so sestavljali predsednik Boris Race, tajnik dr. Darij Cupin ter člani odbora dr. Filibert Benedetič (ravnatelj Stalnega slovenskega gledališča v Trstu), Dino Del Medico (za Beneško Slovenijo), dr. Karel Šiškovič in Gorazd Vesel (za Gorico).

Uvodoma sta oba predsednika poudarila važnost skupnih posvetov, ki služijo izmenjavi mnenj in izkušenj ter koordinaciji skupnih akcij v okviru boja za vsestransko enakopravnost slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in v Italiji.

Predsednik Race je podal izčrpno poročilo o poglavitnih vprašanjih, ki zadevajo Slovence v Italiji ter orisal njihov boj na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji za globalno zakonsko zaščito. Pri tem je prikazal tudi stališča posameznih političnih strank in skupin do reševanja narodnostnih vprašanj ter ugotovil, da sta komunistična in socialistična stranka že od nekdaj pokazali razumevanje za težnje Slovencev ter podpirali njihov boj, medtem ko pri krščanskih demokratih takega razumevanja nikdar ni bilo. Šele v zadnjem času se v okviru levosredinske vladne koalicije spreminja položaj na bolje tudi v tej smeri, vendar je KD slej ko prej za delno in postopno reševanje, medtem ko napredne sile večinskega naroda podpirajo Slovence v njihovi zahtevi po globalni rešitvi.

Glede tega je predsednik Race poudaril, da Slovenci načela postopnosti ne morejo sprejeti, ker bi nadaljnje zavlačevanje imelo nepopravljivo škodo za obstoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Predsednik Race je podal izčrpno poročilo o poglavitnih vprašanjih, ki zadevajo Slovence v Italiji ter orisal njihov boj na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji za globalno zakonsko zaščito. Pri tem je prikazal tudi stališča posameznih političnih strank in skupin do reševanja narodnostnih vprašanj ter ugotovil, da sta komunistična in socialistična stranka že od nekdaj pokazali razumevanje za težnje Slovencev ter podpirali njihov boj, medtem ko pri krščanskih demokratih takega razumevanja nikdar ni bilo. Šele v zadnjem času se v okviru levosredinske vladne koalicije spreminja položaj na bolje tudi v tej smeri, vendar je KD slej ko prej za delno in postopno reševanje, medtem ko napredne sile večinskega naroda podpirajo Slovence v njihovi zahtevi po globalni rešitvi.

Glede tega je predsednik Race poudaril, da Slovenci načela postopnosti ne morejo sprejeti, ker bi nadaljnje zavlačevanje imelo nepopravljivo škodo za obstoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Dejal je, da zahtevajo Slovenci enako reševanje kot so ga dosegli južni Tirolci, kajti vse manjšine ne glede na številčno ali gospodarsko moč morajo biti enako obravnavane. Zelo odločno pa je svaril pred posledicami vsake izolacije ter naglasil, da si bodo Slovenci svoje pravice lahko priborili le ob podpori italijanskih demokratičnih sil.

Predsednik dr. Zwitter je v svojem prikazu položaja koroških Slovencev ugotovil, da je trenutni mir na Koroškem samo navidezen, kajti tudi v zadnjem času smo doživeli celo vrsto dogodkov, ki kažejo, da nemškonacionalistične sile nočejo mirovati, marveč ob očitni podpori oblasti in političnih dejavnikov postajajo le še bolj napadalne in nesramne. Pri oceni odnosa merodajnih političnih sil do našega vprašanja je dejal, da pri obeh desničarskih strankah sploh ni nobenega razumevanja, po dogodkih leta 1972 pa je tudi pri socialistih opaziti določene spremembe. Vendar pa kljub vsemu ne smemo spregledati gotovih uspehov dosedanjih prizadevanj, kar potrjuje pravilnost našega načelnega stališča, da je reševanje možno le v povezavi in sodelovanju z demokratičnimi silami večinskega naroda, ne pa v izolaciji, ki je že v preteklosti samo škodovala.

Leto 1974 bo — kakor je ugotovil predsednik ZSO — vsekakor zelo usodno: izkazalo se bo, ali je naše vprašanje možno reševati znotraj Avstrije, demokratične avstrijske sile pa bodo morale pokazati, ali so pripravljene in dovolj močne, da se zoperstavijo nemškonacionalističnim krogom. Koroški Slovenci smo točno opredelili tudi pogoje, pod katerimi smo pripravljeni sodelovati v kontaktnem komiteju: da delo tega komiteja ne bo služilo le zavlačevanju rešitev in da mora biti člen 7 uresničen na celotnem naselitvenem ozemlju, brez slehernega ugotavljanja ali preštevanja manjšine. Na rešitev svojih življenjskih vprašanj ne moremo čakati v nedogled in nam ne bo preostalo drugega kot pot nadalnje internacionalizacije, če večinski narod in njegovi odgovorni dejavniki ne bodo v načelu in v praksi spremenili svojega odnosa.

V razpravi je bilo govora o vrsti konkretnih akcij ter o možnostih nadaljnjega razvoja sodelovanja, zlasti na kulturno-prosvetnem področju. Obširno so predstavniki obeh organizacij razpravljali o pripravah na mednarodno manjšinsko konferenco, ki bo letos maja v Trstu. Zlasti pa je bilo z obeh strani ugotovljeno, da bo za dosego enakopravnega položaja Slovencev v zamejstvu še nadalje potreben odločen in dosleden boj, v katerem bodo kot doslej iskali podporo in pomoč tudi matičnega naroda.

Delegacija ZSO je v zvezi s prepovedjo pošolskega slovenskega pouka v Benečiji izrazile ogorčenje spričo hude diskriminacije ter zagotovila beneškim Slovencem bratsko solidarnost in podporo v njihovem pravičnem boju za narodne pravice.

Žalitev partizanov

nasprotuje načelom državne pogodbe

Po izzivanju nemškonacionalističnih hujskačev pri spominski svečanosti ob 30-letnici smrti narodnega heroja Matije Verdnika - Tomaža v Svečah, ki so se je udeležili tudi bivši borci z Jesenic, so družbenopolitične organizacije jeseniške občine poslale avstrijskemu generalnemu konzulu v Ljubljani protestno pismo, v katerem ugotavljajo med drugim:

Partizanska vojska je bila smatrana kot zavezniška, saj se je borila skupno z zavezniškimi armadami za iste cilje in je zato vsako napadanje in žalitev partizanov proti načelom in določilom državne pogodbe republike Avstrije.

Menimo, da v tem primeru, ko gre za počastitev tistih, ki so dali v drugi svetovni vojni proti nemškemu fašizmu in nacizmu največ, to je svoja življenja in ko bi se takim svečanostim morali priključiti tudi zastopniki avstrijske oblasti, ni v nobenem primeru opravičljivo, da zastopniki oblasti, ki bi morali biti prvi pri preprečevanju takih izpadov, taka neodgovorna dejanja tolerirajo, dopuščajo ter celo varujejo take napise oz. žaljivke.

Proti takemu neodgovornemu stališču tistih, ki bi morali vse to preprečiti, najodločneje protestiramo in zahtevamo najostrejše kaznovanje vseh, ki so ta dejanja zakrivili in tudi tistih, ki bi morali to preprečiti, pa tega niso zavestno storili.

Taka dejanja tudi najmanj prispevajo k ustvarjanju in poglabljanju dobrih in iskrenih odnosov med dvema sosednima državama.

KAM GRE RAZVOJ NA KOROŠKEM?

Spet novo popuščanje

nemškonacionalističnim silam

Določeni krogi na Koroškem se razburjajo, ker je Avstrijsko odporniško gibanje s svojo brošuro „Koroška — alarmno znamenje" nekoliko posvetilo za kulise današnje stvarnosti na Koroškem ter opozorilo na resnično nevarnost, ki jo predstavlja nemškonacionalistično rovarjenje. Toda vse to razburjenje — zlasti če prihaja od ljudi, ki se zaradi svojega „rjavega" masla na glavi raje ne bi preveč kazali na soncu — samo potrjuje, da je dokumentirano razkrivanje dejstev potrkalo na slabo vest, ki jo imajo tako neposredno prizadeti, pa tudi tisti, ki so krivi nevarnega in neodgovornega popuščanja nemškonacionalističnim silam.

To popuščanje je povzročilo Koroški in Avstriji že ogromno škodo: nekaznovano podiranje uradnih napisov leta 1972 je močno prizadelo ugled naše države v mednarodni javnosti, zadržanje varnostnih in pravosodnih oblasti pri atentatih in hujskaških izpadih nemškonacionalističnih sil pa je omajalo zaupanje v pravno ureditev Avstrije.

Kljub temu pa se to popuščanje še nadaljuje.

Posebno „cvetko" si je privoščil župan v Galiciji, ki je pred dnevi prepovedal postavitev partizanskega spomenika v Robežah pri Apačah. Pri tem pa — da ne bo nesporazuma — ne gre za morebitno obnovo lani razstreljenega spomenika, marveč prepoveduje župan prav tisti spomenik, ki je bil zločinsko razstreljen. (Če bi župan prej izdal svojo prepoved, bi se atentatorji lahko sklicevali celo nanjo; ali pa bodo zdaj poslali občini račun za odstranitev spomenika?)

Težko je najti besede, s katerimi bi lahko pravilno opisali to odločitev. Stvar zase je že „utemeljitev", kjer župan ugotavlja, da postavitev spomenika prepoveduje zaradi „onesnaženja in uničenja (nevarnost požara)", ker se na dotičnem zemljišču nahaja apnenica. Ne vemo, ali je v skrbeh za apnenico, ki bi jo onesnažil in uničil spomenik, ali pa bi po njegovi edinstveni logiki apnenica zažgala kamenit spomenik? Eno in drugo je popoln nesmisel, zato je vzroke treba iskati drugod.

Pri odkrivanju spomenika ob Krki v Celovcu lani jeseni je bilo poleg številnih drugih „ljubeznivosti" slišati tudi kategorično zahtevo: Nobenega partizanskega spomenika več na Koroškem! Vprašujemo župana v Galiciji, ali je mislil morda na to zahtevo, ko je „reševal" prošnjo Zveze koroških partizanov? S stvarnimi vzroki in tehtnimi argumenti njegova odločitev namreč nima prav nič skupnega. To je poudarila tudi ZKP v svojem prizivu, ko je ugotovila, da odločitev povsem nasprotuje pameti in je zato v njej mogoče videti le averzijo pred partizani.

Odločitev gališkega župana vsekakor predstavlja nezaslišano žalitev vseh tistih, ki so se borili in žrtvovali svoja življenja v boju proti fašizmu in s tem za osvoboditev in zopetno vzpostavitev demokratične avstrijske republike. Taka odločitev pomeni kapitulacijo pred nemškonacionalističnimi hujskači, pred tistimi silami, ki jim je protifašistični boj evropskih narodov trn v peti in ki s tem samo izpričujejo svojo fašistoidno miselnost.

Popuščanje tem temnim silam pa pomeni tudi odločitev avstrijske zveze vojnih žrtev, da predvideno srečanje s sorodno jugoslovansko organizacijo odloži z utemeljitvijo, da bi v sedanjem trenutku morda izzvalo „emocije". Do take presoje položaja je namreč prišlo po hujskaškem pisanju ÖVP-jevske Volkszeitung, ki je podobno kot v zvezi s spominsko svečanostjo v Svečah ščuvala proti partizanskim borcem ter ustvarjala psihozo strahu, kakor da bi bila Koroška tik pred jugoslovansko invazijo. Če se okoli 10. oktobra zbere na Koroškem kar cel oddelek bivših SS-ovcev iz Nemčije, teh hujskačev seveda nič ne moti; če pa bi se srečali avstrijski in jugoslovanski vojni udeleženci, potem bi bila domovina spet „v nevarnosti".

Kongres SPÖ

Ob 40. obletnici 12. februarja 1934 se je na Dunaju začel 22. redni zvezni kongres SPÖ. Za uvod je bila slavnostna predstava Beethovnovega „Fidelia" — simbolična povezava z dogodki pred 40 leti, ko je avstrijsko delavstvo šlo v boj za svobodo in demokracijo.

Kongres je v znamenju važnih političnih in tudi organizacijskih odločitev, ki naj bi zagotovile stranki vodilen položaj tudi v prihodnje. Vodilno geslo kongresa je „Varnost za vse — počlovečenje gospodarstva — napredek družbe", glavni referat strankinega predsednika kanclerja dr. Kreiskega pa je nosil naslov „Vloga SPÖ v moderni družbi".

Med drugim se je kongres bavil tudi s spremembo pravil, da bi vodilni predstavniki stranke v izjemnih primerih tudi po 65. letu starosti lahko obdržali funkcije v javnem življenju.

BROŠURA „KOROŠKA — ALARMNO ZNAMENJE" ODKRIVA:

Tako imenovani ‚prastrah' Koroške

je v resnici slaba vest nemških nacionalistov

Kakor pes zatuli, če mu stopiš na rep, tako so na Koroškem reagirali določeni krogi na brošuro „Koroška — alarmno znamenje", ki jo je izdalo Avstrijsko odporniško gibanje na Dunaju. Ravno ta reakcija pa je tudi najboljši dokaz, da je publikacija zadela „v črno", ko je posvetila v brlog nepoboljšljivih nemškonacionalističnih hujskačev, ki so si domišljali, da so nedotakljivi na podestu svoje zlagane in povsem neupravičeno monopolizirane „domovinske zvestobe". Brošura jim je odtrgala krinko z obraza in pokazala se je spaka nespravljivega šovinizma, zastrupljenega z nacistično miselnostjo.

Z brošuro „Koroška — alarmno znamenje" je Avstrijsko odporniško gibanje posredovalo javnosti informativno gradivo o trenutnem političnem položaju tako imenovanega „koroškega vprašanja". Objavljeni prispevki različnih avtorjev, pripadnikov obeh narodov v deželi, so nastali na podlagi raziskav, temelječih na novih znanstvenih metodah in spoznanjih ter predstavljajo osnovo za stvarno razpravo o vprašanju, „ki ga nepoučljivi zavestno dramatizirajo in čustveno razpihujejo", kakor v uvodni besedi ugotavlja podpredsednik Avstrijskega odporniškega gibanja Josef Hindels. Hkrati pa Hindels tudi jasno zavrača tako imenovani „prastrah" (Avstrijsko odporniško gibanje ga povsem pravilno motivira s krivdo nemških nacionalistov) in pravi, da je na Koroškem ena sama resnična nevarnost — nevarnost nemškega nacionalizma, ki ne zastruplja le odnosov s slovensko narodnostno skupnostjo, temveč je tudi v nasprotju z določili avstrijske državne pogodbe.

V prvem prispevku se Andreas Moritsch bavi z zgodovinskim razvojem na Koroškem in je pri nemških nacionalistih sprožil plaz napadov zlasti s svojo kritično oceno Wutteejeve interpretacije vloge in pomena koroškega obrambnega boja. Prav tako pa je izzval živčno reakcijo združenih šovinistov tudi z ugotovitvijo, da Heimatdienst še danes nadaljuje svoje povsem nepotrebno delo očitno zato, ker je njegova „domovina" še vedno v nevarnosti, ker na Koroškem še vedno živijo Slovenci.

Ludwig Flaschberger se bavi z vprašanjem vindišarjev, ki ga omenja kot fenomen asimilacije pri koroških Slovencih. Kritično se bavi z raznimi „pristno" koroškimi posebnostmi, kot so delitev na domovini zveste vindišarje in nelojalne čuše, načrtno zapostavljanje Slovencev in njihovega jezika v javnem življenju in razne oblike diskriminacije, kar vse utrjuje čut manjvrednosti in pospešuje asimilacijo.

Posebno „vroč" (za nemške šoviniste) je prispevek Ferdinanda Velika o zgodovini koroškega Heimatdiensta, kajti avtor v temeljiti dokumentaciji odkriva resnične namene in cilje tako imenovanih „domovinskih" organizacij ter razgalja „rjavo preteklost" marsikoga od tistih, ki so nekdaj skupno s Steinacherjem slavili „zmago v nemški noči", danes pa si skušajo spet lastiti monopol v domovinski zvestobi. Da je ta neprostovoljni „ekskurz" v polpreteklo dobo prizadel zlasti tiste, ki so se kljub svoji bremenilni preteklosti znali povzpeti na visoke položaje in bi danes radi delali vtis politične neoporečnosti in znanstvene objektivnosti, pač ne preseneča.

O odnosih med koroškimi Slovenci in katoliško cerkvijo piše Viktor Omelko. Njegova razglabljanja so nekoliko preveč teoretična in gredo povsem mimo vsakdanje prakse, ki tudi po lanskoletni sinodi žal ni krenila po novi poti, namreč v smislu načel, ki jih je sinoda uzakonila glede sožitja obeh narodov. Nasprotno se ravno v najnovejšem času množijo primeri, ki kažejo, da se nemškonacionalistični krogi zelo temeljito „pripravljajo", da bi povečali svoj vpliv na cerkvenem področju (gotovo ne iz verskih nagibov!).

Zelo kritično osvetljuje Wilhelm Filla pravi značaj tako imenovane domovinske zvestobe na Koroškem, ki nemškonacionalističnim krogom služi le kot kulisa, za katero nadaljujejo svoj tako nacionalno kakor tudi socialno pogojeni boj proti „manjvrednim" Slovencem. Pri tem brez vsakega olepšavanja razkrinkava „domovinski mit" kot orodje nemškega šovinizma, nestrpnosti in reakcionarne miselnosti ter meni, da v družbenem redu, ki danes vlada na Koroškem oz. v Avstriji, manjšinskih vprašanj ni mogoče zadovoljivo reševati.

Prav tako z bistvom nemškega nacionalizma, ki predstavlja na Koroškem že pravo „deželno ideologijo", se bavi Kurt Traar, ki z navajanjem dokumentov in citatov postavlja na zatožno klop tudi koroški tisk oziroma opozarja na njegovo vlogo pri ustvarjanju „ustreznega" političnega ozračja, v ka-

(Dalje na 8. strani)

Našli bomo zaveznike

v našem boju za enakopravnost

Ne da bi precenjevali delovanje in zadnje provokacije KHD, je treba le pogledati, kdo ščiti in dopušča hujskanje in izgrede nacionalističnih sil: to je meščansko pravosodje, to je meščanska oblast.

V zadnjem času smo priče nove ofenzive nemškonacionalističnih sil, ki lahko nemoteno provocirajo ob slovenskih prireditvah, ki nemoteno hujskajo med srednješolsko mladino, ki se postavijo v bran vsemu naprednemu in vsakomur, ki se zavzema za enakopravnost obeh narodov na Koroškem. Meščanski tisk s stricljevskim glavarjem na čelu jim daje vso podporo, ki jo more. Tudi državni pravdnik vse to vidi, ne vidi pa v tem nič protizakonitega, ne najde „vzrokov" za ukrepanje proti silam, v katerih se čedalje bolj uveljavlja fašistoidna miselnost.

Ob takih dejstvih nam nihče ne more zameriti, če podvomimo v pravni red naše države. Izkušnje namreč kažejo, da v vladajočem sistemu pravosodje ne stoji na strani širokih demokratičnih množic, ki so za popolno enakopravnost vseh plasti ljudstva, vseh narodov in narodnosti. Zato je v takih pogojih tudi težko pričakovati uresničitev člena 7. V takih pogojih pa se tudi ne moremo zadovoljiti s tem, da bomo hujskače na narodnostno mržnjo prijavljali državnemu pravdniku, ki potem ne bo čutil potrebe, da bi ukrepal, kakor mu to nalaga zakon.

Ob zadnjih koroških kulturnih dneh je bilo v tisku zaslediti med drugim očitek, da prihaja pri koroških Slovencih do očitne radikalizacije. Ali ni to nekoliko čudna zaskrbljenost za mir v deželi! Ali smo mar Slovenci tisti, ki delimo hujskaške letake! Ali morda Slovenci izzivamo na spominskih svečanostih! Ali pa smo Slovenci celo tisti, ki se v „dialogu" z večinskim narodom poslužujemo dinamita!

Ne eno ne drugo! Vendar pa nihče ne more zahtevati, da bomo mirno prenašali vsa izzivanja in vse napade, pri tem pa morda še slavo peli odgovornim oblastem, ki se poslužujejo dvovrstne pravičnosti, ter se navduševali za pravni red, ki nam zelo skopo odmerja pravico. Kakor so lani dunajski študentje brez razlike jezika in narodne pripadnosti pregnali Scrinzija z univerze, ko je hotel narodnostno mržnjo razširiti s Koroške na Dunaj, tako bomo Slovenci tudi na Koroškem našli zaveznike — lanskoletna demonstracija je to pokazala — v našem boju za enakopravnost.

Kärnten — ein Alarmzeichen

Iz brošure „Kärnten — ein Alarmzeichen" ponatiskujemo uvodno besedo, ki jo je napisal Josef Hindels, podpredsednik Avstrijskega odporniškega gibanja.

Uredništvo

Als 1972 in Kärnten gesetzwidrige Aktionen gegen zweisprachige Ortstafeln, verbunden mit deutschnationalistischen und neonazistischen Exzessen stattfanden, hat die Österreichische Widerstandsbewegung gewarnt. In einer Kundgebung, die in der Öffentlichkeit stark beachtet wurde, drückten Österreichs Widerstandskämpfer und Opfer des Faschismus ihren Protest gegen die Unbelehrbaren aus und solidarisierten sich mit den bedrohten slovenischen Landsleuten.

Sie verlangten die korrekte Einhaltung der Bestimmungen des Staatsvertrages, fügten aber mit Nachdruck hinzu: Auch wenn uns der Staatsvertrag nicht dazu verpflichten würde, wäre es ein Gebot demokratischer Geisteshaltung, der slovenischen Volkgruppe alle Rechte zu gewähren, die sie zur Entfaltung ihrer Eigenart und Kultur braucht. Dabei dürfe nie vergessen werden, daß sich auch viele Kärntner Slovenen nach dem Zerfall der Habsburgermonarchie für die Republik Österreich ausgesprochen haben. Von österreichischer Seite wurden ihnen damals alle jene Rechte feierlich versprochen, um die sie heute wieder kämpfen müssen.

Auch die schweren Opfer, die slovenische Landsleute im Widerstand gegen Nazideutschland gebracht haben, dürfen nicht vergessen werden.

Mancher Beschwichtigungshofrat hat freilich die Protestkundgebung der Österreichischen Widerstandsbewegung als überflüssig oder übertrieben bezeichnet. Die für Österreich zutiefst beschämenden Vorgänge in Kärnten wurden bagatelliesiert, als vorübergehende Episode hingestellt, die nicht aufgebauscht werden sollte.

Die Entwicklung hat nicht den Beschwichtigungshofräten, sondern der Österreichischen Widerstandsbewegung und allen anderen Mahnern aus dem antifaschistischen Lager Recht gegeben:

In Kärnten sind heute die Unbelehrbaren aggressiver denn je. Gegen unsere slovenischen Landsleute wird eine chauvinistische Hetze betrieben. Aber auch nichtslovenische Kärntner, die um gute Beziehungen zur slovenischen Volksgruppe bemüht sind, werden diffamiert und bedroht.

Der irrationale Haß der Deutschnationalisten hat so weit geführt, daß in manchen Kärntner Gemeinden die bisherigen Bürgermeister zum Teil auch von ihren eigenen Parteifreunden nicht wiedergewählt wurden, weil sie mit dem Makel der Slovenenfreundschaft behaftet sind. Das ist ein beunruhigendes Symptom.

In letzter Zeit ist es zu provokatorischen, die slovenische Volksgruppe beleidigenden und die jugoslavische Regierung herausfordernden Enthüllungen von Gedenktafeln gekommen. Es wird jener gedacht, die als „Opfer der Jugoslaven" bezeichnet werden.

Dazu ist festzustellen: Alle Österreicher, und das gilt natürlich auch für die Kärntner, die im Zweiten Weltkrieg ihr Leben verloren, sind Opfer Hitlers, der diesen verbrecherischen Krieg gewollt, vorbereitet und geführt hat.

Aber davon wollen die Gedenktafelenthüller nichts wissen. Ihnen geht es lediglich darum, die jugoslavischen Partisanen, die einen historisch bedeutsamen Beitrag im Kampf und die Befreiung Europas — und damit auch Österreichs — von der Nazibarbarei geleistet haben, als „Verbrecher" hinzustellen, wie das bereits während des Krieges von der Nazipropaganda getan wurde.

Die Vorgänge in Kärnten müssen daher als Alarmzeichen erkannt werden, das allen Österreichern die Gefahr des Deutschnationalismus, der unser Land schon einmal in den Abgrund geführt hat, bewußt machen sollte. Diese Gefahr fordert zum Protest, aber auch zur geistigen Auseinandersetzung heraus.

Die Österreichische Widerstandsbewegung begrüßt es daher, daß im Europa-Verlag ein Buch erscheinen wird, in dem mehrere, mit der Materie vertraute Autoren zum Fragenkomplex „Kärnten und die slovenische Volksgruppe" Stellung nehmen. In dieser Ausgabe des Informations- und Pressedienstes der Österreichischen Widerstandsbewegung veröffentlichen wir — mit freundlicher Genehmigung des Europa-Verlages — einige Beiträge, die für dieses Buch vorgesehen sind.

Diese Beiträge dienen der sachlichen Diskussion einer Frage, die von den Unbelehrbaren bewußt dramatisiert und emotionalisiert wird. Man tut so, als sei Kärnten von der „slovenischen Gefahr" bedroht, als habe Jugoslavien die Absicht, Teile unseres südlichen Bundeslandes zu okkupieren.

In Wirklichkeit gibt es in Kärnten, dessen Zugehörigkeit zur Republik Österreich unbestritten ist, eine einzige reale Gefahr, vor der nicht eindringlich genug gewarnt werden kann:

Das ist die Gefahr des Deutschnationalismus, dessen Umtriebe nicht nur die Beziehungen zur slovenischen Volksgruppe vergiften, sondern auch im Widerspruch zu den Bestimmungen des österreichischen Staatsvertrages stehen.

PO SVETU

LJUBLJANA. — V Ljubljani so bili prejšnji teden jugoslovansko-avstrijski pogovori o mejnih vprašanjih, kjer je šlo za tri popravke mejne črte. Mejo med Jugoslavijo in Avstrijo bodo nekoliko „premaknili" na območju reguliranja potoka Kučnica (občina Murska Sobota) in na ožjem območju na mejnih cestnih prehodih v Šentilju in na Holmecu. Avstrijsko delegacijo na pogovorih je vodil delegacijski svetnik v zunanjem ministrstvu dr. Wolfgang Seifert, jugoslovansko pa načelnik službe za meje v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve polkovnik Stevo Stojakovič.

SAN DIEGO. — Na Pacifiku 176 milj od San Diega je v petek prejšnji teden pristala tretja posadka ameriškega vesoljskega laboratorija Skylab. S tem se je uspešno zaključil tudi tretji del obsežnega vesoljskega podviga, ki se je začel lani 15. maja. Tretja posadka se je odpravila „na pot" 16. novembra lani in je torej preživela v vesolju 85 dni. V tem času je opravila vrsto znanstvenih in tehničnih nalog ter medicinskih raziskav. Odprava tretje posadke Skylab je zabeležila tudi pomembne rekorde: kakor že povedano je ostala v vesolju 85 dni, vesoljski „sprehod" pa je trajal 6 ur 34 minut in 35 sekund. Stroški za to odpravo so dosegli 2,6 milijarde dolarjev. Bil je to zadnji vesoljski polet s človeško posadko v okviru ameriških načrtov.

LONDON. — Britanska konservativna vlada predsednika Heatha je prejšnji teden morala priznati polom svoje politike. Razpuščen je bil parlament in razpisali so nove volitve, ki bodo 28. februarja letos. Ta odločitev je prišla v trenutku, ko se je Britanija znašla v resni gospodarski krizi, za katero je dovolj značilen tridnevni delovni teden, po drugi strani pa stavka rudarjev v premogovnikih, katerim zagotavljajo solidarnost in podporo tudi delavci številnih drugih panog. Glavni tajnik britanske KP John Gollan je vlado predsednika Heatha imenoval najslabšo vlado v povojnem obdobju ter pozval Britance, naj se zberejo okrog delavskega gibanja z vsemi naprednimi silami, ki si prizadevajo pri volitvah poraziti konservativno stranko s Heathom na čelu.

VATIKAN. — V odnosih med Vatikanom in vzhodnoevropskimi državami je v zadnjem času prišlo do nadaljnjega izboljšanja. Tako je Poljsko obiskal vatikanski „zunanji minister" monsignor Casaroli in je pričakovati, da bo v doglednem času prišlo do normalizacije odnosov. V istem času pa je Vatikan upokojil madžarskega kardinala Mindszentyja, kateri je po madžarskih dogodkih leta 1956 živel kot begunec v ameriškem veleposlaništvu v Budimpešti in od leta 1971 na Dunaju. Ker je Mindszenty veljal za glavno oviro na poti k normalizaciji odnosov med Vatikanom in Madžarsko, so bile z njegovo upokojitvijo tudi v tej smeri odprte nove možnosti.

LJUBLJANA. — Za novega sekretarja komisije za mednarodne odnose pri skupščini SR Slovenije je bil pred nedavnim imenovan Drago Mirošič, bivši sekretar občinskega komiteja ZKS v Sežani. Na svojem novem položaju se bo bavil tudi z vprašanji, ki zadevajo slovensko narodnostno skupnost v Avstriji, Italiji in Madžarski. Kot dober poznavalec problematike zamejskih Slovencev bo brez dvoma prispeval h kvalitetnemu obravnavanju položaja manjšin in dobrososedskih odnosov.

TURIN. — V palači, kjer je sedež turinske sekcije italijanske partizanske zveze ANPI, je eksplodirala zelo močna bomba, ki le po naključju ni povzročila človeških žrtev. Na kraju atentata so dobili letake zloglasne fašistične organizacije SAM, ki že nekaj let organizira atentate proti naprednim ustanovam in sedežem demokratičnih strank. V letaku povzdigujejo fašizem in pravijo, da je prišel čas, ko je treba preiti k akciji. Ob koncu je v fašističnem letaku rečeno, da so pripadniki SAM pripravljeni moriti, da bi „rešili Italijo".

AKRA. — Huda suša, ki je že lani terjala milijone človeških žrtev v afriških državah južno od Sahare, tudi letos ne prizanaša temu področju. Zaradi vremenskih neprilik je posebno prizadet Niger, kjer milijonom ljudi grozi smrt zaradi gladu. Nevarnost lakote pa se širi tudi na druga področja, ki se bodo prav tako znašla v težkem položaju, če ne bo prišla pravočasno pomoč mednarodnih organizacij.

MOSKVA. — Sovjetski astronom Nikolaj Kozirev je odkril, da ima tudi Merkur atmosfero. Znanstvenik, ki se je za svoje delo poslužil spektrografskega opazovanja, meni, da je atmosfera debela 600 km in da jo sestavlja zelo lahek plin, verjetno vodik.

Prešernova proslava v Celovcu

s podelitvijo literarnih nagrad SPZ

V polno zasedeni modri dvorani celovškega Doma glasbe je bila na predvečer slovenskega kulturnega praznika dostojna Prešernova proslava, ki jo je priredila Slovenska prosvetna zveza. Prireditvi, katere so se udeležili tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej in konzul Branko Čop, deželni poslanec Hanzi Ogris ter predstavniki narodnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev, je dajala posebno obeležje množična udeležba mladine, ki se je poklonila spominu velikega pesnika, ki je naš narod dvignil iz anonimnosti na raven enakovrednega kulturnega naroda.

Mlada Edita Velik je z izbranimi besedami napovedala spored, v katerem je najprej spregovoril član Slovenske akademije znanosti in umetnosti akademik univ. prof. dr. Anton Slodnjak. Kot pooblaščenec SAZU je posredoval koroškim Slovencem pozdrave najvišje kulturne in znanstvene ustanove slovenskega naroda, ki — kakor je naglasil — vedno spremlja tudi kulturno življenje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem; nato pa je spregovoril o Prešernu in o pomenu njegovega pesniškega ustvarjanja ter zlasti orisal njegove vezi s Koroško (njegova izvajanja objavljamo posebej — op. ured.).

V okviru proslave so bile podeljene literarne nagrade, ki jih je razpisala Slovenska posvetna zveza za leto 1973. V imenu žirije je razdelitev nagrad utemeljil višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik, predsednik SPZ Hanzi Weiss pa je podelili nagrade, ki so jih prejeli: za pesništvo Andrej Kokot, Valentin Polanšek in Gustav Januš ter za prozo Florijan Lipuš.

Koncertni del prireditve so izvajali člani Glasbene matice iz Trsta, ki so jih udeleženci izredno prisrčno pozdravili v svoji sredi. Uvodoma je ravnatelj GM dr. Gojmir Demšar nakazal vlogo in pomen Glasbene matice v kulturno-prosvetnem udejstvovanju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kot pozdrav primorskih bratov pa poklonil Slovenski prosvetni zvezi album umetniških fotografij Primorske.

Posebno doživetje večera je bil nedvomno nastop profesorjev in dijakov šole Glasbene matice iz Trsta. To so bili mladi solisti pianistki Verenka Terčelj in Jožica Lasič ter violinist Žarko Hrvatič (zadnji ob klavirski spremljavi prof. Erminija Ambrozeta) ter klavirski trio, ki so ga sestavljali Ravel Kodrič, Črtomir Šiškovič in Iztok Kodrič. Predstavili so se z zahtevnimi skladbami Beethovna, Vivaldi-Respighija, Brahmsa, Paganini-Prevorška in Rista Savina. Svoj izbrani spored so izvajali z velikim znanjem, ki je pričalo o uspešnem delu ustanove, ki med Slovenci v Italiji goji glasbeno kulturo ter vzgaja glasbene umetnike. Šopek nageljnov je bil le skromen izraz priznanja in hvaležnosti, ki so jo poslušalci mnogo bolj izpovedali s svojim navdušenim in dolgotrajnim aplavzom. Prisrčno hvalo za dragoceno darilo, ki so ga poklonili s svojim dovršenim nastopom, pa je izražala predvsem splošna želja, da bi izvrstne umetnike tržaške Glasbene matice lahko kmalu spet občudovali na Koroškem.

Dobitniki literarnih nagrad SPZ za leto 1973

IZ UTEMELJITVE ŽIRIJE

● **ANDREJ KOKOT. — Za prispevek Andreja Kokota je značilno preraščanje intimne umetniške izpovedi v protest zoper „stvarnost" v naši deželi. Kritik presega osebno čustvovanje ter izraža kolektivno nacionalno angažirano zavest, pri tem pa nikoli ni deklarativen. Zelo nazorno izpričujejo to ubranost med osebno in kolektivno refleksijo naše stvarnosti pesnikove misli o pomenu naše besede in jezika. Prav v teh pesmih je izpovedna moč in kvaliteta zbirke.**

● **VALENTIN POLANŠEK. — Tematski razpon Polanškovih pesmi je obsežen — od socialnih problemov, žgočih vprašanj narodnostne biti do intimnih ljubezenskih izpovedi. Pesnik izraža svojo občečloveško zavzetost sredi brutalnega in stehniziranega sveta z aktualno mateforiko.**

● **GUSTAV JANUŠ. — Pesmi Gustava Januša zaslužijo pozornost zaradi izvirnega satiričnega tona, ki jih preveva, zaradi velike zavzetosti in vzburjenosti ob splošnočloveških problemih. Pesnik oblikuje svoj raznorodni motivni svet v pripovedni obliki kot opazovalec, ki je na videz rahlo iz ravnovesja toliko bolj začuden in brez moči. Značilne so njegove nenavadne poosebitve.**

● **FLORIJAN LIPUŠ. — Edini nagrajenec za prozo je pisatelj Florijan Lipuš, ki je za svoj prispevek pod šifro „Report 57" prejel drugo nagrado. Avtor spretno oblikuje temo in pri tem ne prizanaša ustaljenim pojmom o lepi umetnosti ter ironizira zablode domače literarne historiografije. Vsekakor spretno napisan, kritičen tekst.**

Narodnoosvobodilni boj

je neizčrpna zakladnica izkušenj

Med številnimi prireditvami, ki so bile ob slovenskem kulturnem prazniku po vsej Sloveniji in med zamejskimi Slovenci, je bila osrednja vsenarodna manifestacija na predvečer v Ljubljani, kjer so podelili letošnje Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada posebno zaslužnim kulturnim in umetniškim ustvarjalcem.

● **Prešernove nagrade za življenjsko delo so prejeli skladatelj Marijan LIPOVŠEK za delo na področju glasbene umetnosti, filmski in gledališki igralec Bert SOTLAR za številne igralske uspehe v filmu, televiziji in radiu ter na odru, tržaški slikar Lojze SPACAL pa za grafični in slikarski opus.**

● **Nagrade Prešernovega sklada pa so dobili arh. Marijan Gnamuš, dramska igralka Angela Janko-Jenčičeva, arh. Jože Koželj, slikar Avgust Lavrenčič, ansambel trio Lorenz, gledališki režiser Dušan Mlakar, arh. Dušan Moškon, operna pevka Bogdana Stritar, pesnik Veno Taufer, snemalec Žaro Tušar in slikarka Jelica Žuža.**

Slavnostni govor je imel generalni direktor RTV Ljubljana Janez Vipotnik, ki je zlasti opozoril na 125. obletnico Prešernove smrti ter na 30-letnico prvega zbora slovenskih kulturnih delavcev na osvobojenem ozemlju. V tej povezavi je nakazal izkušnje iz narodnoosvobodilnega boja in revolucije ter poudaril njihovo veljavnost tudi za današnji in jutrišnji dan.

Obujanje spominov na plenum kulturnikov — je dejal Janez Vipotnik — nam spet razkriva vsestranost narodnoosvobodilnega boja, ki je v svojih vrstah in ob svojem programu združeval vse napredne ljudi in vse plasti slovenskega življenja. Kulturno življenje je bilo elementarni sestavni del narodnoosvobodilnega boja in obratno, ves narodnoosvobodilni boj je bil prežet s kulturo; narodnoosvobodilni boj sam je bil največje kulturno dejanje.

„Če danes govorimo o teh stvareh, potem jih ne kličemo v spomin le zaradi kulturnega praznika in jubileja, ki ga slavimo. Govorimo o njih preprosto zato, ker so narodnoosvobodilni boj in pota, ki so pripeljala do njega, neizčrpna zakladnica izkušenj za današnjo in jutrišnjo rabo."

Govornik je dejal, da se vedno spet oglašajo ljudje, ki skušajo na različne načine degradirati partizanski boj. Udeležencem narodnoosvobodilnega boja in vsem naprednim ljudem pa je do tega, da je ta boj prikazan stvarno, objektivno, prikazan tudi v zmotah, napakah in slabostih, toda hkrati prikazan kot resnična moč, brez katere ne bi mogli nikoli zmagati. „Njegovo resnično moč pa najbolj dokazuje današnja naša stvarnost, ne kapitalistična, ne klerikalna, ne birokratskocentralistična, temveč socialistična samoupravna stvarnost te družbe in te dežele."

Po slovesnosti, katere so se udeležili tudi predstavniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter v Italiji, je priredil predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher sprejem, na katerem so se zbrali Prešernovi nagrajenci ter številni predstavniki kulturnega in družbenega življenja Slovenije.

Prešernova pesem - estetska vrednota

enakovredna največjim umetninam v človeški poeziji

Govor akademika dr. Antona Slodnjaka na Prešernovi proslavi v Celovcu

Mislim, da pravilno razlagam vaše trenutno razpoloženje kot nemir in kot istočasno pričakovanje pomiritve, kakor jih občutimo spričo veličastnih naravnih pojavov ali spričo velikih stvaritev človeškega duha v umetnosti in znanosti. In po pravici: pričujočnost Prešernove pesmi v naši zavesti, ki nas je zbrala na nocojšnji slovesnosti ob spominu na 125. obletnico pesnikove prerane smrti, doživljamo s podobno vznemirjenostjo kakor pogled na svetle ali mračne vrhove gorske pokrajine ali na bleščečo ali viharno morsko gladino.

Tak očiščujoči učinek Prešernove pesmi pač lahko občuti vsakdo, kdor se z željno dušo izroči njenim ritmom, podobam, čustvom in mislim. Do tega spoznanja se je v stoletnih bojih povzpela tudi kritična ali znanstvena literatura o Prešernovi pesmi. Znano vam je, dragi rojaki, kako nasprotujoče so sodili Prešernovi kritiki od prvih objektivnih in zlohotnih ocenjevalcev njegovega Slovesa od mladosti v prvih bukvicah Kranjske čbelice 1830 do današnje bolj ali manj soglasne sodbe preprostih in neučenih ter bolj ali manj rafiniranih in z najrazličnejšimi metodami oboroženih domačih in tujih slovstvenih preučevalcev. Danes je za vse, razen za nekatere komične ali perverzne čudake, Prešernova pesem estetska vrednota, ki je enakovredna največjim umetninam v človeški poeziji.

Od raznih sodb o njej navajam le najnovejšo, morebiti tudi najpreprostejšo in najpravičnejšo, ki jo je objavil profesor primerjalne slovanske filologije v Oxfordu Robert Auty 1973 v reviji Oxford Slavonic Papers na str. 11. Na tem mestu razpravlja avtor o razločkih med slogom Prešernovih slovenskih in nemških pesnitev. Pri tem ugotavlja, da je bil nemški literarni jezik okrog 1820 po velikih pesnitvah weimarskih klasikov in prve in druge šole nemških romantikov že nekoliko stereotipen in potreben obnove. Medtem pa tedanja knjižna slovenščina še skoraj ni imela nobene tradicije, saj jo je ustvarjal šele Prešeren s svojimi pesmimi. Nato pa

(Dalje na 7. strani)

TONE SVETINA 215

UKANA

TRETJA KNJIGA

Stopil je k drevesu, osvobodil jetnika vrvi in odstopil. Možak je vzel iz suknjiča molek. Primož je videl, kako premika ustnice in ponavlja: „Gospod, odpusti mi ..."

Nenadoma pa se je obsojenec kot strela pognal med drevje. Ta hip se je Primož zasukal. Šarec je zalajal. Bežečemu je spodneslo tla ...

Počasi je obesil šarca na ramo in se s trudnim korakom odpravil po njegovi sledi. „Tudi poslednje preizkušnje ni prestal," je pomislil in pogledal truplo, pod katerim je rdel sneg.

Napotil se je v gozd. Njegova gaz je orala deviško belino in se vijugala med sivimi debli kot sled živali, ki išče zavetje. Ves gozd je bilh poln krika ... Vsa njegova praznina je rjovela ... Tja do neba in v mrzlo zemljo ...

„Primož! Primož! Primož!" tako je kriknil oče, ko so mu zategnili vrvi pri kolu in ko so policisti dvignili puške.

„Maščeval te bom, oče!" si je takrat obljubil. „In tebe, mati, in tebe, sestra!"

TRETJI DEL
POZNO NEURJE

Reka resnice teče
po prekopih zmot
Tagore

1

Po dveh mesecih in pol se je general vrnil zdrav in bojevito razpoložen na svoje vojno področje. Že nekaj dni prej je bil napovedal svoj prihod. V štabu se je temperatura mrzličnega pričakovanja takoj dvignila. Oficirji so se bali sprememb, ki jih je po vsaki svoji odsotnosti strastno uvajal. S tem je sam sebi dokazoval svojo moč, drugim pa, da so odvisni od njega. To mu je bilo potrebno kot človeku zrak ali ribam voda.

Po prevzemu poveljstva od generala, ki ga je nadomeščal, in po poročilih neposredno mu podrejenih poveljnikov, ki jih je sprejel hladno in poslušal brez vprašanj in pripomb, je takoj naročil majorja Wolfa. Med boleznijo ga je resnično pogrešal. Ker je bil po naravi skrajno nezaupljiv, se z ljudmi, ki jih je nanovo srečaval, ni mogel pogovarjati tako, kot si je želel.

Zdaj ga je zanimalo, koliko se bodo njegove osebne ocene razlikovale od izpovedi majorja Wolfa, in od kopice poročil, ki jih je v naglici pregledal. Sedel je v globokem, udobnem naslanjaču v kotu svoje prostrane, svetle sobe in pasel hladne oči po karti, na kateri so se v času njegove odsotnosti znaki precej spremenili — na njegovo veliko jezo — v škodo Nemcev. To je bil eden izmed povodov za njegovo slabo voljo, drugega pa je prinesel s seboj.

Po ozdravitvi je bil doma na dopustu. Po nekaj dneh blaženega družinskega miru so se začeli problemi. Kdo ve, kaj je prijelo ženo, da je po vsi sili hotela z njim. Otroke bi za nekaj časa pustila materi, ki je že tako največ skrbela zanje, in šla ... Ali je bil prenežen z njo? Preširokosrčen? Preveč čustven v svojih ljubezenskih izjavah, da si je tako želela njegove bližine, ali pa je tako potrebovala moža? Zaman jo je prepričeval, da je pregnal s svojega bojnega področja vse žene podrejenih, da ondi divjajo boji, treskajo mine, teče kri in da je slabše kot na fronti. Vse je hotela deliti z njim. Hotela je videti nanovo osvobojene pokrajine, nemški jug, vilo ob jezeru, kamor se bodo preselili takoj po zmagi.

Obveljal je njegov odločni ne. Zato so tekle solze in leteli očitki, da ima druge ženske, da mu je družina odveč, da se pretvarja in hlini svojo privrženost njej. Ko mu je navedla nekaj žena generalov, ki so v podobnih okoliščinah pri možeh, ji je zabrusil, da česa takega ni nikjer v Evropi, vzrojil je in jo žalil. Kot navadno ob takšnih sporih se je potegnila vase in se zaprla pred njim. Tako sta se razšla sprta.

Celo reichsführer SS Himmler, mu je tokrat bolj kot po navadi opral mažgane. Izrekel je nekaj nedvoumnih očitkov, da dela v rokavicah in da se v svojih ukrepih ne zaveda osnovnih smotrov nemške politike

Čeprav je bil general njegov ljubljenec, ga je tokrat odpravil zelo na kratko. Naročil mu je, naj mu v nekaj dneh razčleni svoje poglede na reševanje vojno-političnega položaja v zasedenih pokrajinah, kjer je moč pričakovati sovražnikovo izkrcanje ali celo umik nemških armad na meje samega rajha.

Glede idej za ta poročila se je zanašal tudi na fantazijo majorja Wolfa in nekaterih dobrih vojaških poveljnikov. Mislil si je: kdor ne zna izkoriščati inteligence svojih podrejenih, ni vreden, da jim poveljuje.

V Berlinu je obiskal mnogo svojih prijateljev na raznih odgovornih položajih. Na RSH pa je zvedel za čedalje večji razkol med stranko, vojsko in drugimi skupinami. Vse to mu je šlo na živce ...

Majorja Wolfa se je resnično razveselil. Ko ga je ad-

Dva naša jubilanta

Minulo soboto sta dva vidna koroška Slovenca, ravnatelj v pokoju Franc Aichholzer v Dobju nad Baškim jezerom in glasbeni ustvarjalec Pavle Kernjak na Trebinji pri Št. Ilju, v krogu domačih prosvetašev, sorodnikov in znancev obhajala pomembna jubileja — 90- oziroma 75-letnico uspehov polnega življenja. Obema slavljencema so s čestitkami in petjem izkazali hvaležnost in priznanje za njuno delo na vzgojnem oziroma glasbenem področju.

Za 90-letni jubilej še vedno čilega in neumornega Franca Aichholzerja so domači prosvetaši pri Pušniku v Ločah priredili jubilejno slovesnost s petjem, katere so se udeležili tudi predstavniki drugih kulturnih organizacij. Kot prvi je spregovoril predsednik domačega Slovenskega kulturnega društva „Jepa-Baško jezero" Hanzej Mikl in na kratko orisal življenje in trpljenje, skratka življenjsko pot slavljenca. V imenu uredniškega odbora „Mladega roda" in v imenu slovenskih učiteljev je čestital in spregovoril selški župan in učitelj Herman Velik. Med drugim je poudaril, da je starosta slovenskih učiteljev takoj spoznal važnost slovenskega čtiva za mladino in zato tudi pred 23. leti ustanovil šolski list „Mladi rod", ki po Aichholzerjevi pobudi in zamisli še danes nadaljuje važno poslanstvo. V imenu Slovenske prosvetne zveze v Celovcu je jubilantu čestital predsednik Hanzi Weiss in mu ob tej priložnosti predal darilo — faksimile Prešernovih poezij. V svojem govoru je poudaril veliki pomen Aichholzerjeve dejavnosti za slovensko kulturo na Koroškem. V imenu Slovenskega atletskega kluba pa je čestital in se zahvalil za vso podporo predstavnik SAK Jožko Vrolich. Jubilejno slovesnost je olepšal domači pevski zbor, ki je slavljencu posvetil celo vrsto čudovito podanih pesmi. Ravnatelj Aichholzer se je zahvalil za čestitke in v kratkem nagovoru med drugim dal tudi nove pobude, zlasti za popularizacijo najlepšega koščka Koroške — okolice Baškega jezera.

Čeprav smo že večkrat poročali, ne moremo mimo tega, da ne bi ponovno povedali, da je Aichholzer zaradi svoje poštenosti in predanosti slovenskemu ljudstvu po priključitvi Avstrije k fašistični Nemčiji moral med prvimi v gestapovske ječe in nato v zloglasno taborišče smrti Buchenwald. Odpornost in trda volja, da preživi grozote taborišča, sta mu bila vodilo, da je vzdržal in da ga imamo še danes med nami.

V soboto zvečer so se tudi na domu Pavleja Kernjaka na Trebinji zbrali njegovi pevci, da čestitajo svojemu pevovodji za življenjski praznik — 75-letnico njegovega življenja. Značilno zanj je, da je komaj pred tremi meseci ustanovil nov pevski zbor, v katerem sodeluje nad trideset pevk in pevcev, ki jih z veliko ljubeznijo in prešernim veseljem uči pevske umetnosti. Iskrene čestitke njegovih pevcev, ki ga spoštujejo ne samo kot strokovnjaka, temveč tudi kot človeka in skromen šopek rdečih nageljnov so Pavleja Kernjaka očividno zelo razveselili, tako da je v svojem prekipevajočem navdušenju povedal, da je bil to eden najlepših večerov v njegovem življenju. Nehote se spomnimo njegovih besed, ki jih je ob priložnosti 70-letnice, to je pred 5 leti, izrekel v podobni situaciji svojim čestiteljem: „... ko sem bil star 50 let, sem bil bolan in slab, s šestdesetimi leti sem bil že boljši, zdaj pa se najbolje počutim ..." Zadnja izjava Pavla Kernjaka v soboto zvečer samo potrjuje, da se 75-letni Kernjak kljub letom nahaja v izredno dobrem zdravstvenem in ustvarjalnem razpoloženju, kar koristi in ugaja tudi njegovim zvestim pevkam in pevcem novo ustanovljenega mešanega pevskega zbora, ki bo kmalu, kakor se sliši, javno nastopil.

Skozi dolga desetletja živi in dela Pavle Kernjak za slovensko koroško pesem. Njej in slovenskemu ljudstvu velja njegova neomajna zvestoba. O tem pričajo številne harmonizacije in priredbe, s katerimi je otel pozabi in očuval za poznejše rodove pristne narodne pesmi, v katerih se odraža duša slovenskega človeka na Koroškem.

Oba slavljenca, ravnatelj in šolnik Franc Aichholzer ter skladatelj Pavle Kernjak, imata nekaj skupnega: oba odlikujejo trden in neomajen značaj, prijetna družabnost ter dejstvo, da sta v boju za pravice koroških Slovencev stala vedno v prvih vrstah. Srečni smo, da oba jubilanta obhajata svoj življenjski praznik čila in mladostna, polna pobud in življenjske volje in še za bodoče pripravljena prispevati za dobrobit naše narodne skupnosti na Koroškem. Obema iskreno čestitamo z željo, da bi jima bilo naklonjenih še mnogo let zadovoljnega življenja!

Koroški slovenski književniki

sodelujejo na prireditvah ob slovenskem kulturnem prazniku

Februar je mesec, v katerem Slovenci obhajamo naš kulturni praznik, posvečen našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu. Tako se vrstijo zlasti okoli 8. februarja — na dan pesnikove smrti, številne Prešernove proslave po vsem slovenskem kulturnem prostoru. Letos so bile te proslave še posebno številne in slovesne, saj so hkrati veljale tudi 125-letnici Prešernove smrti. V Sloveniji tudi šole prirejajo Prešernove proslave, ki jih ponekod povezujejo s podelitvijo bralnih značk, za katere se učenci potegujejo z marljivim branjem slovenskega leposlovja. Na take prireditve vabijo tudi slovenske besedne ustvarjalce, da s svojo prisotnostjo prireditvam dajejo še bolj svečan okvir.

Ker so se koroški slovenski besedni ustvarjalci v zadnjem času močno uveljavili tudi v matični Sloveniji, je razumljivo, da marsikatere šole in druge organizacije ter ustanove želijo, da na njihovih prireditvah sodelujejo. To je en vidik, drugi pa je ta, da v vseh predelih Slovenije in tudi izven nje raste solidarnost in povezanost z narodnostno skupnostjo na Koroškem. Zato ni slučaj, da prav Prešernove proslave povezujejo s tem našim problemom, ki tudi 125 let po pesnikovi smrti še ni rešen, čeprav je Prešeren že v svojem času pel o bratstvu in slogi med narodi.

Osnovna šola Matija Valjavec v Preddvoru je 8. februarja imela svojo Prešernovo proslavo, na kateri je sodeloval tudi naš pesnik Andrej Kokot, ki je mladim bralcem podelil Prešernove bralne značke, hkrati pa mladim učencem tudi kratko spregovoril. Celotna prireditev je bila posvečena zamejstvu. V skioptičnih slikah z besedo in pesmijo, so prikazali, kje povsod v zamejstvu živijo Slovenci — od Porabja preko Koroške do Beneške Slovenije.

V soboto 9. februarja je bila Prešernova proslava na osnovni šoli Lucijan Seljak v Kranju, prav tako posvečena koroškim Slovencem. Učenci te šole so recitirali pesmi Milke Hartmanove, Valentina Polanška in Andreja Kokota. Vsi trije avtorji so bili navzoči in so po končani prireditvi odgovarjali na številna vprašanja, ki so se nanašala na težave, s katerimi se slovenski avtor na Koroškem ob svojem ustvarjanju srečuje. Tu pa je treba posebno naglasiti, s kako prizadevnostjo so pedagogi tako v Preddvoru kot v Kranju ta večera pripravili in kako doživeto so mladi učenci recitirali pesmi posameznih avtorjev. Razen tega pa so nastopili tudi s pevskimi točkami in izvajali koroške narodne pesmi. V Kranju je sodeloval tudi oktet tovarne Sava.

V nedeljo 10. februarja je bila Prešernova proslava v Portorožu, kjer so pravtako sodelovali avtorji iz zamejstva in sicer s Primorske in Koroške. S Primorske sta prišla Irena Žerjal in Marij Čuk, Koroško pa so zastopali Gustav Januš, Florijan Lipuš, Janko Messner in Valentin Polanšek. Danes nastopajo naši besedni ustvarjalci na Pedagoški akademiji v Mariboru, v ponedeljek pa bodo sodelovali na Ravnah, kjer bo podelitev Prežihovih bralnih značk.

Gorska odprava se je vrnila iz Afrike

Prejšnji petek se je vrnila v Celovec sedemčlanska skupina koroških alpinistov afriške odprave na Kilimandžaro. Organizator ekspedicije je bil turistična organizacija Naturfreunde. Skupno je v odpravi sodelovalo 17 alpinistov iz cele Avstrije. Alpinistično najbolj uspešna je bila koroška skupina. Na najvišji vrh Kilimandžara — Uhuru Peak (6010 m) so se alpinisti povzpeli preko južnih ledenikov Decen in Kersten. Ta podvig je bil v toliko težaven, ker so pred vzponom morali bivakirati pod ledeniki in se s celotno opremo povzpeti na vrh, ker so se po drugi strani vračali v dolino. Na sosednjem ugaslem vulkanu Mawenziju so se povzpeli na rob vulkana, odkoder se jim je nudil čudovit pogled v 300 metrov globoki krater. Predno so se podali proti naslednjemu cilju, so obiskali Ngoro-Ngoro krater — enega najbolj zanimivih živalskih rajev Afrike. Kot zadnji cilj je bil v programu Mount Kenia z najvišjim vrhom Batianom (5199 m). Ta gora je zahtevala pravo alpinistično znanje, saj najlažja smer beleži 4. težavnostno stopnjo. Toda Korošci se niso zadovoljili s to smerjo, temveč so si izbrali težavnejšo. Prečkali so Diamantni ledenik, se med potjo povzpeli še na Pt. John in se nato preko ledenikov podali proti vrhu. Zgornji del Tyndalovega ledenika, ki se zaključi v ozkem in strmem ledenem žlebu, jih je soočil s peto stopnjo. Na drugi strani so se preko ledenika Cesar spustili v dolino.

Kot smo že poročali v našem listu je bil vodja odprave Peter Sagmeister iz Borovelj, kot zdravnik odprave pa pripadnik SPD v Celovcu dr. Buch. Ob povratku je dr. Buch obljubil, da bomo kmalu deležni skioptičnega predavanja o tej odpravi. Poleg obeh omenjenih Korošcev so v odpravi sodelovali: Walter Perodnik in Dietmar Oberlechner iz Radentheina, Rudi Widmann iz Borovelj, Christian Koschlak iz Železne Kaple ter Toni Kelih iz Sel oz. Ledinc.

Sreje - Št. Jakob v R.

V četrtek 7. februarja je v 69. letu starosti, popolnoma nepričakovano na posledicah možganske kapi, umrl Jozej Keuschnig, pd. Prima v Srejah. V soboto dopoldne smo ga ob veliki udeležbi spremili k zadnjemu počitku na šentjakobskem pokopališču.

Jozej Keuschnig se je na mali domačiji težko prebijal skozi življenje. Mala domačija mu ni dajala dovolj kruha, da bi mogel živeti samo od kmetije. Moral je na delo in si kot drvar služiti kruh za številno družino. Kljub obilnemu delu pa si je Keuschnig postavil nepozaben spomenik kot talentiran in navdušen igralec pri številnih igrah domačega prosvetnega društva, zlasti pa v znani vlogi Tresoglava v ljudski igri Miklovi Zali. To vlogo je podal tako dovršeno, da je tudi v ljubljanskem gledališču, kjer so Šentjakobčani nastopili z Miklovo Zalo, žel posebno priznanje in občudovanje.

Čeprav je bil že v renti, je pridno delal in skrbel za družino. Usoda ga je iztrgala iz naše srede tako nepričakovano — saj je tisti dan bil še popolnoma zdrav — da nas je vest o njegovi nenadni smrti globoko prizadela. Tudi drugače je bil pokojnik tovariški, dobričina in vedno pripravljen pomagati.

Ob odprtem grobu se je v imenu prosvetašev in soigralcev od pokojnika poslovil Šimej Martinjak in mu tako izkazal poslednjo čast in priznanje za delo, ki ga je Jozej doprinesel v korist slovenskega kulturnega izživljanja v našem kraju.

Jozeja Keuschniga bomo ohranili v lepem spominu, globoko prizadetim svojcem izrekamo naše globoko sožalje.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

jutant najavil, je vstal in mu šel naproti. Krepko sta si segla v roke.

„Odlično se držite, gospod general!" mu je takoj podvoril Wolf po stari navadi.

„Kot sveže nabrušen nož, kajne?"

„Da, gospod general. Nekako tako. Oči se vam svetijo še mnogo bolj nevarno kot pred boleznijo."

„Me veseli, da vam vzbujam vtis bojevitosti. Precej vam povem, da bomo začeli drugače in znova."

„Skrajni čas je, gospod general. Nimam besed, da bi povedal, kako težko sem vas pričakoval. Stisnili so me v kot, in še čudež je, da sem ostal."

General se je zasmejal pokraviteljsko in samozadovoljno.

„Helmut, vse vem! Tokrat je manjkalo sama za las .... Dobro, da sem o pravem času ozdravel in tako preprečil nakane vaših sovražnikov. Bili ste že na seznamu führerjevih zarotnikov. Ali veste, kaj to pomeni?"

Wolf je globoko zajel sapo.

Seveda, gospod general. Do smrti vam bom hvaležen za to, kar ste napravili zame."

„Niso bile mačje solze pripraviti jih do tega, da so vas zbrisali in primerno potlačili vaše nasprotnike. Zdaj bova pokopala tiste, ki so nameravali pokopati vas in ki so meni v napoto."

„Takoj ko se je razvedelo, da se vračate, se je polegla vse kot vihar na morju. Tišina je zavladala v vsem taboru."

„Sedite, Helmut! Dovolj se imava pomeniti."

Povabil ga je k mizi, natočil konjaka in dvignil čašo. Stoje sta trčila, da sta kozarca tenko zazvenela. Generalove hladne oči so dobile kovinski lesk.

„Na zdravje obema!"

Sedla sta. Wolf je odprl usnjeno aktovko in izvlekel mapo, v kateri je imel v stenografskem slogu beleženo, kaj vse se je zgodilo v času generalove odsotnosti za kulisami. Generala je vedno bolj zanimalo tisto, česar ni bilo v uradnih poročilih.

General se je igral s svojim okrasnim bodalom, ki ga je dobil v dar od vrhovnega vodstva. Taščna bodala so imeli le strankini izbranci.

Zbrano je poslušal majorja. Niti z besedo ga ni prekinil. Šele ko je končal, je nevoljno dejal:

„To je uveljavljanje zasnov, ki povsem nasprotujejo moji politiki. Šli smo daleč proč od doslednosti. Če se bomo hoteli obdržati v tej pokrajini, potem bodo potrebni drugačni ukrepi."

Adjutant jima je prinesel kave, brez katere general ni nikoli razpravljal. Za njim so jo nosili celo na bojne pohode. Srknil jo je in zaupno dejal:

„Veste, Helmut, hočeš nočeš sem spet slišal lekcijo za grehe drugih."

Ponovil je Himmlerjev očitek, da nerazumejo globalne strategije, da se vdajajo paniki in da se krha borbenost enot, ter ostro pribil:

„Če hočemo gospodovati podjarmljenim, moramo smelo ubijati vse, ki se upirajo, zlomiti odpor, kjerkoli se pojavlja. To je življenjska formula močnih, če nočejo, da jih požro slabiči. Naš tevtonski ponos nam ne pusti, da bi, zdaj, ko nam teče voda v grlo, popuščali in se spreminjali iz volkov v ovce."

„Povsem razumem, gospod general. Toda treba je upoštevati spremenjeni položaj in pritisk izvajati prikrito."

„To je vse kaj drugega, kot menijo nekateri naši politični voditelji v tej pokrajini, ki taktizirajo na vse mogoče načine."

General je za hip pomolčal, potem pa je skoraj šepetaje nadaljeval:

Strogo zaupno, med nama, Helmut! Zdaj tudi na vrhu razglabljajo o možnostih, da izgubimo vojno. Lahko se zgodi, da nas prehite in da se bo proizvodnja strašnih orožij, na katere se zanašamo, začela prepozno."

„Nikarte, gospod general. Ta novica se mi upira. Zdi se mi nemogoča!" se je pretvarjal Wolf.

„Ne bodite čustveni! ... Razumu ne sme biti tuja nobena, še tako zaprta možnost. Neprijetne reči preprečimo tedaj, če smo nanje pripravljeni."

„Da, gospod general ... Včasih zmaga tisti, ki je na videz premagan."

„Naj ostane med nama," je še večkrat ponovil general. „Himmler me je soočil s tem neprijetnim dejstvom, ko mi je rekel: ‚Nemški globalni strateški cilj je uničiti v evropskem prostoru čimveč narodov. Tudi če se bomo branili in umikali, komo puščali za seboj mrliče in razvaline. Pobiti čimveč ljudi ... Če ni vzrokov, jih je treba napraviti, stopnjevati nasilje ... Tudi če bomo izgubili vojno, kar bi bila najslabša možnost, bomo Nemci najštevilnejši in najmočnejši narod v Evropi. Zgodovina pa se ponavlja, čeprav na drug način. Ob ponovni delitvi sveta bomo prišli na svoj račun! ... Helmut, priznati morate, da imam prav."

„V praksi pa bo to precej grozno," je skušal oporekati Wolf.

General pa je zanosno govoril naprej:

„Jaz verujem, da nam bo svet slej ali prej ležal pod nogami. Zato smo se na račun topov odpovedali maslu in še marsičemu drugemu. Toda če bi izgubili vojno, poraza ne bi bilo krivo nemško ljudstvo, temveč njegovi voditelji. Ljudje dajejo od sebe vse, tudi kri in vodo ... Voditelji pa se žro med seboj kot ribe, kakor vi pravite. Večkrat sem vam oporekal, zdaj pa sem se na lastne oči prepričal, da ste imeli prav. Naše opevano geslo ‚Ein Volk ein Reich, ein Führer', za katero smo se vsi borili, postaja pena. Čim više se ljudje povzpno, tem manj razumejo smisel podre-

„Iskren prijatelj Slovencev“

Slovenski PEN klub je — kakor smo kratko že zadnjič poročali — izvolil za svojega člana avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani dr. Heinricha Riesenfelda in mu s tem dal vidno priznanje za njegov izredno prijateljski odnos do slovenskega naroda in njegove kulture ter še posebej književnosti. Generalni konzul dr. Riesenfeld je ob tej priložnosti priredil na konzulatu sprejem, katerega so se udeležili številni predstavniki družbenega in kulturnega življenja Slovenije; med udeleženci iz Koroške je bil tudi zastopnik našega lista.

Ko je predsednica slovenskega PEN kluba pisateljica Mira Mihelič v svojem govoru omenila vzroke, ki so narekovali sprejem dr. Riesenfelda v članstvo te organizacije slovenskih pisateljev, je dejala, da ni šlo predvsem za priznanje njegovemu znanstveno književnemu delu, temveč za njegov čisto poseben odnos do slovenske kulture, še posebej literature in slovenskega družbenega življenja. Poudarila je, da se je dr. Riesenfeld ves čas, odkar živi in deluje v Sloveniji, odlikoval kot tako iskren prijatelj Slovencev, da tega doslej še niso bili vajeni od predstavnika neke sosednje, čeprav prijateljske države.

„Še posebej pa se je njegovo prijateljstvo izkazalo v nekaj minulih težkih letih,“ je naglasila predsednica slovenskega PEN kluba, „ko so se obmejni jezikovni problemi, čeprav ne po naši krivdi, nepotrebno zaostrili in ko je naša slovenska narodnost imela občutek, da je ogrožena na tleh države, ki jo je on pri nas zastopal. Tukaj je dr. Riesenfeld pokazal takšno razumevanje za naše težnje in nacionalni obstoj slovenske kulture in jezika onstran naše severne meje, da je to gotovo preseglo vse, kar smo mogli pričakovati od še tako razumevajočega predstavnika neke druge države na našem ozemlju.“

Mislim, da je primer dr. Riesenfelda edinstven v zgodovini diplomacije v Evropi, je dejala Mira Mihelič: vsekakor so njegova izredna vnema, prizadetost in ljubezen do naše domovine, ki je, kakor je videti, postala njegova druga domovina, nagnile odbor slovenskega PEN k temu, da ga je imenoval za svojega člana. Kot osnovna pravila te mednarodne organizacije je navedla humanizem, sporazumevanje med narodi ter odklanjanje vsakršnih nacionalističnih, verskih in rasističnih ekscesov in svoj govor zaključila:

„Živimo v težkih, kritičnih časih za ves svet. Zato so tem dragocenejša srečanja iskrenega prijateljstva ne le med nami, ki smo člani istega naroda, temveč še bolj med nami in pripadniki drugih narodov in narodnosti. Ta most strpnosti in razumevnaja je tudi pot, po kateri hodi naš tovariš in prijatelj dr. Riesenfeld, ki vam ga tukaj predstavljam kot našega novega člana, torej tudi Slovenca po prijateljski prostovoljni afiniteti. Živelo prijateljstvo med narodi, med literaturami sveta, med vsemi ljudmi, ki so dobre volje!“

Generalni konzul dr. Riesenfeld se je prisrčno zahvalil za visoko priznanje, kot ga predstavlja izvolitev za člana slovenskega PEN kluba, ter menil, da je ta izvolitev tudi dokaz za to, kako tesno se že čuti povezanega s slovensko kulturo in slovenskim narodom.

„V vseh osmih in pol letih, odkar opravljam tu svojo uradno dolžnost in pri tem — v pravem pomenu besede — živim v vaši sredi, sem vedno spet lahko ugotovil, kako slovenski narod ljubi in spoštuje svojo kulturo, v kateri — z vso pravico — vidi osnovo za ohranitev svoje narodne samobitnosti pred stoletnim z vseh strani prisotnim močnim pritiskom tujih kulturnih in političnih vplivov, da, celo osnovo za ohranitev svojega narodnega obstoja nasploh,“ je poudaril dr. Riesenfeld, ki je dejal, da vidi slovenski narod najbistvenejši element svoje kulture in osnovo za njeno nadaljnje obstajanje v svojem jeziku, ki mu je še posebej pri srcu in ki ga goji z občudovanja vredno prizadevnostjo.

„Tako je mogoče razložiti tudi dejstvo, da ta narod posebej občuti vsa vprašanja, ki zadevajo njegov jezik,“ je naglasil dr. Riesenfeld ter zagotovil, da se je vedno znova trudil, „da bi posredoval to spoznanje tudi pristojnim krogom svoje domovine z željo, da bi pri njih zbudil potrebno razumevanje za to bistveno potezo slovenskega naroda, ki je tako važna pri oblikovanju stikov s tem narodom.“

V svojih v izvrstni slovenščini podanih izvajanjih je dr. Riesenfeld posebej omenil dovzetnost slovenskega naroda za kulture drugih narodov in prizadevanje slovenskih pisateljev za tesne stike s pisatelji vsega sveta. S tem izpolnjujejo visoko poslanstvo, da obveščajo druge narode o življenju in težnjah slovenskega naroda in da zbude zanje razumevanje, s ciljem, da s tem prispevajo k razumevanju in zbližavanju med narodi. Istemu cilju, namreč razumevanju med narodi, je posvečena tudi njegova dejavnost, je ob koncu naglasil dr. Riesenfeld, zato mu je v izredno zadovoljstvo, da odslej pripada slovenskemu PEN klubu in da lahko kot tak služi temu plemenitemu idealu. Zahvalil se je za izkazano veliko čast in zagotovil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, pokazati se vrednega naklonjenosti in zaupanja.

Visoko priznanje naši rojakinji

Dr. Katja Sturm-Schnabl, ki izhaja iz znane Sturmove družine v Svinči vasi (Zinsdorf) pri Št. Tomažu za Celovcem, je dobila od Südosteuropa-Gesellschaft v Münchenu nagrado za dialektološko disertacijo „Die slovenischen Mundarten u. Mundartreste im Klagenfurter Becken“ (Slovenska narečja in ostanki narečij v celovški kotlini), ki jo je sprejela filozofska fakulteta na dunajski univerzi leta 1973. V svojem obsežnem strokovnem delu se bavi odlikovanka s svojim domačim narečjem ob robu jezikovne meje severnovzhodno koroškega glavnega mesta z glasovne strani, v uvodu pa skuša orisati tudi kulturno zgodovinsko preteklost in sedanjost slovenskega narečja v celovški kotlini.

Dr. Katji Sturm-Schnabl čestitajo njeni rojaki z Dunaja in Koroške in ji želijo še mnogo uspeha pri njenem znanstvenem delu.

F. K. — KM

ČESTITAMO

V nedeljo bo učitelj Jožko Vrolich iz Ratenč pri Ločah prestopil v zakonski stan. Njemu in družici želimo mnogo sreče in zadovoljstva.

Slovenski atletski klub

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

Objava

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1974/75 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, tj. od 9. 2. 1974 do najkasneje 28. 2. 1974, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1973/74 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bodo morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka ponovno prijaviti v prvi polovici junija 1974. Sprejemni izpiti bodo en teden pred koncem šolskega leta.

4. Konec maja 1974 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo.

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstr. 22.

RAVNATELJ:
dr. Pavle Zablatnik l. r.

Prijavite otroke v slovensko gimnazijo

Iz objave Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu je razvidno, da je samo dva tedna še časa za prijavo slovenskih dijakov v slovensko gimnazijo. Žal živimo še vedno v času, ko se nasprotniki naše narodnostne skupnosti trudijo, da bi nam kjerkoli je le mogoče škodovali. Najraje bi ugotovili da nas koroških Slovencev sploh ni več. Prav zato pa je naša sveta dolžnost, da zastavimo vse naše razpoložljive sile, da prijavimo čimveč šolarjev v prvi razred slovenske gimnazije.

Za to šolsko leto se nam je posrečilo, da smo dosegli do sedaj najvišje število šolskih prijav. Prvič v zgodovini slovenske gimnazije imamo letos kar tri paralelne prve razrede. Za prihodnje šolsko leto pa upamo, da bodo naši dijaki že obiskovali novo gimnazijo pod lastno streho. Po dolgih letih bodo tudi slovenski dijaki uživali iste ugodnosti, kot nemški gimnazijci pri dopoldanskem pouku. Dosedanji popoldanski pouk odvzame dijakom mnogo prostega časa. Tudi „vandranje“ iz enega razreda v drugega, kot se to še dogaja na sedanji gimnaziji, bo v novem poslopju bodoče gimnazije odpadlo, ker bodo naši otroci prvič soočeni s sodobno urejeno šolsko ustanovo. Naš cilj naj bo, da še bolj napolnimo gimnazijo. Dopoldanski pouk in lastni prostori pa so nadaljnji privlačni argumenti, katere bo treba vsekakor izkoristiti. Poleg tega pa je lani Združenje staršev ustanovilo še poseben podporni sklad, ki bo slehernemu talentiranemu otroku omogočil študij na gimnaziji. Združenje staršev je pri celovški slovenski hranilnici odprlo konto za podporo revnih slovenskih dijakov. Prosimo vas, da vsak po svojih močeh prispevate za ta podporni sklad ter tako podprete dijake slovenske gimnazije.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

janja. Vsak, ki se le za stopnico povzpne nad soseda, hoče vladati.“

„Seveda, gospod general. To je večno kroženje, tekma, kdo bo prvi in kdo drugi, ki se začne spodaj in končuje na vrhu ... Igra, v kateri je treba marsikoga, ki se preveč dvigne, za glavo skrajšati.“

„Ko sem bil bolan, sem nekatere pojave v naši državi temeljito pretuhtal. Tudi vi bi bili lahko žrtev bolnih ambicij ljudi, ki mi niso naklonjeni. Zato bova morala temeljito proučiti položaj in določiti najino mesto na krivulji razvoja.“

„Gorje mu, kdor pada in misli, da se že vzpenja!“

„Helmut, ali morda mislite, da midva ali mi v tej pokrajini že padamo? Ne mislim vas izzivati, toda neumno bi bilo, če bi se midva slepila.“

Wolf je dvignil skodelico in nekajkrat srknil kavo. Potem je še malo pomislil in odgovoril:

„Gospod general! Vi ste letalec. Kot dober pilot veste, kaj pomeni vzpon in padec; kakšne občutke ima človek ob dviganju v višave in padanju v globine.“

„Izmikate se. Pustiva to! ... Kdor hoče pozdraviti bolezen, mora poznati njene vzroke. Veste, v čem je gorje? Da pri nas večina nima občutkov, ker se zanašajo le na vodje. Če bi le-ti odpovedali, bi nastal grozljiv preobrat.

Pazljivo me poslušajte. Rad bi vam razložil nekatere stvari, ki sem jih tuhtal v bolniški halji, v dolgočasni sobi, stvari, o katerih sva večkrat razpravljala. Za naše ljudi je vabljivo postati človek moči. Oblast, vpliv, prestiž, ugled, denar, ženske — vse to vleče posameznike, da se združujejo v skupine in borijo med seboj. Ne samo majhne skupine, tudi države in veliki sistemi nastanejo na ta način.“

„Konec koncev je vsaka človeška dejavnost izraz moči. Vsaka skupina pa je že organizacija. Po moje je mera vseh odnosov moč. Kdor tega ne razume, ne razume nič,“ je pripomnil Wolf, general pa je nadaljeval svojo misel:

„Lastnina je osnovna gonilna sila politike. Vladati pomeni posedovati in deliti. Za to se borijo stranke in države nekako tako kot v gozdu zveri za lovišča. Nič ni neodvisna celota. Vse, kar se giblje, je v odvisnosti. Tako, dragi Helmut, zdaj lahko razumete, zakaj hočejo mojo moč omejevati politični vodje, mi esesovci hočemo omejevati vojsko, vojska hoče omejiti oblast in tako naprej ... Na živce mi gre ta boj med skupinami, to nerazumsko trošenje energij. Večkrat sem se vprašal, ali je to nujno ali ne.“

„Težko boste našli odgovor. Če si država to želi in dopušča, ima za to gotovo svoje vzroke. V primerjavi z večnostjo je to nepomembno, saj ni še dolgo, odkar smo se postavili s tac na noge. Smo pač zveri brez zverinjaka ...“

„Če je tako, kot pravite vi, potem nam ne preostane drugega, kot fantastično pomnožiti svojo moč in organizirati svojo voljo.“

„Še ena možnost je, gospod general: izstopiti iz igre.“

„To se danes ne da več.“

„Potem smo igrače sil zunaj nas.“

„Tako bo, Helmut. Koliko let ste proučevali kominterno?“

„Deset let, gospod general!“

„In dobro poznate tudi naš sistem. Delate v mašineriji, kjer vsak dan spoznavate, kako nepomemben postaja posameznik. Če hoče ali ne, samo predstavlja neke sile. Razgledoval sem se po taborih teh tako različnih sil in interesov. Povem vam, da je težko odkriti, kdo razpolaga z dejansko močjo in kdo jo samo kaže ... in kdo jo prikriva.“

„Veste, kako je pri poti navzgor? Vsadko, kdor se sam ne odloči za politični vzpon, se mora prilepiti na koga, ki tvega. Potem se dvigne z njim ali propade ... Popijva še nekaj,“ je potem rekel general, natočil obema in izpil na dušek. „Postaviva sistem proti sistemu ali posameznika proti posamezniku. Narod proti narodu, razred proti razredu, stranko proti stranki ali kakor hočete. Vsi se borijo za vpliv, od generala do kaplarja, od pouličnega sekretarja NSDAP do gaulajterja, in tako naprej. Vsakomur gre za to, da bi krojil usodo ljudi po svoji volji.“

„Vse je v redu, gospod general ... Vprašujem se, kakšen je smisel tega početja.“

„Smisel je boj. Smisel je kakršenkoli cilj. Brez ciljev bi se družba spremenila v gnilo, smrdljivo mlako. Tudi o ciljih vpliva sem utegnil razmisliti. Veste, za kaj gre: Kako s čim manjšo količino energije obvladovati čim večjo maso v najkrajšem času in najširšem prostoru. To je formula totalne racionalizacije, ki jo vsak dan vidimo pred seboj v tej ali oni obliki. Poglejte! Cilj vsake vojne mašinerije, tudi moje, je: z najmanjšimi stroški pobiti čim več ljudi. Pa poglejva politično: čimveč lažnivih besed in obljub za čim manjšo uresničitev ... Pa poglejva gospodarstvo: čim ceneje kupiti in čim draže prodati, in tako naprej, dragi Helmut.“

„Imenitno!“ se je zakrohotal major Wolf. „To je strategija osvajanja. Ob tej vaši razlagi je tudi v mojo glavo šinila zanimiva misel!“

„Povejte jo! Ne bom vas dal obesiti, če ne bo v skladu s programom stranke,“ se je pošalil general in spet natočil obema.

„Naša država ima zelo enostavne kriterije. Lahko se opredeljujemo samo za ali proti. Vse, kar se dogaja, je podrejeno bližnjemu ali daljnjemu cilju sistema. Vse se giblje v odrejeni smeri in je v nenehni napetosti. Nevarno je vsako nasprotje s sistemom. Po tej logiki vsebuje vsak projekt nacije že v svojem nastanku poraz ali zmago.“

„Kako to mislite?“

„Mislim, da iz slabega projekta ne more biti dobrih rezultatov, čeprav ga izvajajo geniji, ali obratno, če hočete. Dober projekt ne uspe, če ga izvajajo mlačneži ali

Kako naj mati vzgaja sama?

Vedno več primerov srečujemo, ko mora vzeti mati vzgojo popolnoma v svoje roke. To se dogaja v družinah, v katerih ima oče tak poklic, da mora biti večino časa z doma ali pa prihaja domov samo zvečer, ko so otroci že v postalji. Isto zadeva otroke, ki so bili rojeni izven zakona in očeta sploh ni doma. Podoben položaj se ustvari v družini, kjer se oče načelno ne vtika v vzgojo, češ da je to naloga matere, on bo pa storil svoje s tem, da bo prinesel domov denar.

Če mislimo, da vzgaja otroka samo tisti, ki se z njim neposredno ukvarja, potem bi bilo vseeno, če bi otroci do vstopa v šolo ali celo med šolsko dobo imeli očete. Očetje se dejansko v tej dobi naravnost z otroki ne ukvarjajo mnogo. Glavno delo vršijo ženski vzgojitelji, mati, stara mati, tete in učiteljice.

Toda otrok se vzgaja v okolju. V okolju pa so važni medčloveški odnosi. Osnovni medčloveški odnos je ljubezen, ki dobi svoj najtrdnejši izraz v zakonski ljubezni med očetom in materjo.

Za otroka so važni modeli ali primeri človeškega ravnanja. Za osnovni otrokov odnos do okolja pa je važna ljubezen. Otrok brez očeta pa nima življenjske izkušnje ob konkretnem zgledu medsebojne ljubezni med ljudmi. Zgodi se navadno nekaj zelo škodljivega: Ko mati vidi, da oče pri vzgoji ne sodeluje, skuša s še večjo „ljubeznijo" do otroka nadomestiti pomanjkljivost očetovega ravnanja. Zato otroka še bolj ljubi. Tako je otrok sam vržen v izkušnjo ljubezni, namesto da bi jo kot nezainteresiran opazovalec mogel opazovati na konkretnem zgledu ljubezni očeta in matere in obratno.

Izključno materina ljubezen otroka razvaja, ker je otrok samo prejemalec ne pa tudi dajalec. Ljubezen pa je igra, kjer hoče drug drugega prekositi v velikodušnosti. Otrok pa ne more biti velikodušen, ker nima kaj dati.

Če otrok nima očeta, naj mati tega pomanjkljivega položaja ne kvari še s tem, da bi hotela pri vzgoji nadomestiti očetov prispevek. Mati naj ima otroka rada, naj mu skuša dati tisto, kar po pameti smatra koristno za otroka. Očetov delež pa naj pusti pri miru. Če bo hotela „nadomestovati" očeta, bo več pokvarila kot koristila. Mati enostavno nima „sloga", to je pravega načina, da bi kot moški partner s svojo ljubeznijo nadomestila očeta.

Drobni nasveti

■ **Mravlje uničiš** takole: veliko gobo namoči v vodo in jo od vseh strani potresi s sladkorjem. Nato jo položi na tisto mesto, kamor prihaja največ mravelj. Sladkor bo mravlje kmalu privabil. Ko se jih bo na gobo nabralo dovolj, vrzi gobo v vrelo vodo. Postopek ponavljaj. Mravlje privabiš tudi s slanino.

■ **Srebrnina** postane bleščeča, če predmete iz srebra deneš za deset minut v vrelo vodo, v kateri se je kuhal krompir.

O zdravilni rdeči pesi

ZDRAVILO ZOPER LEVKEMIJO

Da je rdeča pesa zdravilna rastlina, ljudsko zdravilstvo že dolgo ve. Naši predniki so prisegali, da žene njen sok na vodo, topi sečno kislino, da obnavlja in čisti kri. Uživali so jo pri pomanjkljivem delovanju jeter in žolča pa tankega črevesja. Tudi pri katarju ali kronični hripavosti so jo priporočali. Dajali so jo slabokrvnim mladim ljudem, oslajeno z medom, ali pa so z rdečo peso celili rane.

Znanstvena medicina se za njo dolgo ni menila, čeprav so slavni antični zdravniki, med njimi Dioskurid ali Galen, rdeči pesi pripisovali zdravilne moči, ne da bi seveda poznali njih vzroke. Šele ko je l. 1961 madžarski zdravnik in raziskovalec dr. A. Ferenczi objavil znanstvene izsledke o sestavinah rdeče pese, medicina spoštljiveje gleda na to najbolj običajno zelenjavo, ki jo kmetje z vozovi vozijo na trg in jo je najti v vsakem vrtu. Dandanes pa ni nobenega dvoma več, da sodi rdeča pesa med zdravilne rastline.

Madžarski zdravnik, je odkril, da je v soku rdeče pese antocian, zdravilna snov, ki preprečuje razvoj tumorja. Da je v njenem rdečem barvilu veliko železa, ki obnavlja in aktivira rdeče krvničke, hemoglobin prinaša v rakaste celice kisik in s tem normalizira dihanje celic, to pa zadržuje divjo rast in napadeno tkivo dobi spet normalno strukturo.

Odkrili so, da je ta lastnost soka rdeče pese neposredno zdravilo zoper krvno bolezen levkemijo!

„ČUDEŽNI SOK" URAVNAVA PRITISK

Dr. S. Schmidt je dalje ugotovil, da je sok rdeče pese dragoceno zdravilo zoper rentgenske žarke in posledice radioaktivnega sevanja. In ta rastlina raste tako rekoč za vsakim plotom ... Tako, kot je bil rekel slavni zdravnik Paracelsus: „Iskati je treba pri navadnem."

Tudi malarični bolniki se zdravijo s sokom rdeče pese, njen „čudežni sok" pomaga pri akutnih vročinskih boleznih, pri začetni gripi, uravnava krvni pritisk — zlasti pri bolnikih s prenizkim prvnim pritiskom — aminske kisline v pesnem soku pa ugodno vplivajo na delovanje živcev in možganov.

Rdeča pesa potemtakem ni samo poceni, ampak je tudi ne sme pogrešati nobena domača lekarna. Ima dosti kalija, kalcija, fosforja, žvepla, joda, železa, bakra in še sledi zelo učinkovitih, a redkih in važnih kovin rubidija in cezija. Ne manjka v njej tudi antocena, ki so ga odkrili šele nedavno in ki ustavlja raka. Poleg ogljikovih hidratov, rastlinske beljakovine in maščobe so tu še vitamini B^1, B^2, C in P. Pomanjkanje vitamina P povzroča neke bolezni krvi, pri odpravljanju skorbuta pa je prav tako pomemben kot vitamin C. Vitamin B^2 je koristen pri nastajanju krvi. Skratka: cela vrsta zdravilnih učinkov je skrita v navadni rdeči pesi, zato ji moramo posvetiti primerno pozornost. In še to je važno, da zdravljenje z rdečo peso nima škodljivih posledic, pri želodčni kislini ni najti nobenh sprememb.

DOMAČI RECEPTI

Za gospodinje še nekaj napotkov: na rezine narezano rdečo peso vlagamo samo v pravem vinskem kisu, ne pa v umetnih kisih! Bogati nam z vitamini revno zimsko prehrano.

Poljski „baršč" je osvežujoča pijača, ki žene na vodo in iz telesa odpravlja kuhinjsko sol in sečno kislino. Pripravljamo ga sproti, torej ne prevelike količine, da je pijača vedno sveža. In sicer takole: sveže rezine denemo v glinast lonec, prelijemo z vodo in postavimo v prostor s sobno temperaturo (pozimi v bližino ognjišča), kjer bo vsebina prevrela. Čez osem dni to sladko-kiselkasto tekočino precedimo skozi laneno krpo.

V času, ko razsajajo nalezljive bolezni, gripa ali kakšna griža, lahko doma sami izlisnemo sok iz rdeče pese in ga presnega pijemo po požirkih. Iz 1 kg sveže rdeče pese dobimo približno 7 dcl soka.

„Kotlet" ali svinjska zarebrnica

Skoraj pogosteje kakor zarebrnica slišimo na jedilnikih naziv „kotlet". To je tujska, francoska beseda „côte", ki pomeni rebro in izvira iz latinske besede costa. Côtelette je njena pomanjševalnica — torej rebrce. Če vemo to, je dovolj, da si v restavraciji ne bomo belili glave, kaj se skriva pod velikokrat zagonetno zvenečimi imeni jedil, ki jih razkrinkamo šele, ko jih zagledamo pred keboj na mizi.

Če naročimo torej kotlet, je to le slovenska zarebrnica, prikrojena po francosko ali obložena po italijansko, pripravljena po špansko ali meksikansko.

Mimogrede: konec 18. in v začetku 19. stoletja se je beseda côtelettes — kotleti pojavila tudi za moške zalizke. To so ostanki brade, ki po obliki spominjajo na mesne zarebrnice. Zgodovina brade je namreč prejadrala silno viharne čase in je bila včasih kratka in košata, potem se je daljšala, se zopet stenila in se zmanjšala na kozjo ter se nazadnje le kot majhen spominček usedla pod spodnjo ustnico. Ko so pobrili tudi tukaj, so začeli rasti kotleti, vedno daljši in širši in so bili v Napoleonovih časih in še kasneje, dokler ni bujna brada Napoleona III. zopet zakraljevala med moškim svetom. Zalizki so se začeli širiti iz Anglije in so ostali značilnost za Angleže, medtem ko so Francozi posnemali svojega vladarja.

Pa se povrnimo spet k mesu! Kateri kos prašiča so zarebrnice?

To je hrbtni del, ki se vleče od vrata proti repu. Zarebrnice sredi hrbta in proti koncu so najboljše, vratne so velikokrat prepredene s preveč maščobe. Najkvalitetnejše zarebrnice dajejo okrog 8 mesecev stare živali. Takrat je meso nežno rožnato, drobno vlaknato in obdano s tanko plastjo maščobe. Temnejša barva pa pove da so prašiči starejši.

Zarebrnice pripravljamo različno. Lahko jih spečemo, ocvremo po dunajsko ali pariško, ali jih pripravimo na žaru. Za pečenje morajo biti debele do 2 cm, za cvrenje in žar pa centimeter. Kadar je treba pripraviti zarebrnico za več oseb, zmanjka v kozici prostora, zato jih pustimo v kosu in spečemo kot pečenko. Pred pečenjem meso natremo s česnom, soljo, po želji z gorčico ali zdrobljenim žajbljem in položimo nanj tu in tam košček lovorjevega lista. Tudi kos čebule lahko pečemo poleg. Limonin sok pa serviramo k že ocvrtim zarebrnicam.

Priloge zarebrnicam so lahko tople zelenjave ali hladne solate vseh vrst.

A. K.

Poskusite!

DUŠENO ZELJE S SLANINO: žlica olja, 5 dkg prekajene slanine, čebula, ¾ kg zelja, voda, krompir, kumina, sol, kis. Na olju prepražimo na koščke zrezano prekajeno slanino in sesekljano čebulo, dodamo oprano, na rezance zrezano zelje, polijemo z malo vode in pokrito dušimo. Čez nekaj časa dodamo olupljen, nariban surov krompir, kumino, sol in kis ter dušimo do mehkega.

POROVA MUSAKA: 5 pore, 5 dkg prekajene slanine, sol, 1 kg krompirja, 2 dkg olja, 2 jajci, 1 do 1,5 dcl mleka, 5 žlice kisle smetane, sol. Očiščen in opran por zrežemo na tanka kolesca ter ga dušimo na slanini. Krompir operemo, olupimo in narežemo na tanka kolesca. Polovico krompirja damo v kozico, namazano z oljem, nanj damo dušen por, ki ga pokrijemo z drugo polovico krompirja. V mleku in smetani razžvrkljamo jajci in sol ter to polijemo čez krompir. V pečici pečemo, da se krompir zmehča.

REGRAT S SLANINO: pol kg regrata, žlica olja, 5 dkg prekajene slanine, žlička moke, 1 dcl po okusu razredčenega kisa, sol. Očiščen in opran regrat zrežemo na 5 cm dolge liste in prelijemo s slaninsko omako. Za to omako prepražimo na olju na drobne kocke narezano slanino, dodamo moko in jo spenimo, nato zalijemo s kisom in solimo. Omaka naj vre 10 minut.

CVETAČNA JUHA: 1 cvetača, sol, liter vode, 2 krompirja, 4 dkg olja ali masti, žlička moke, zelen peteršilj, skodelica mleka. Očiščeno, oprano cvetačo razdelimo na cvete in le-te skuhamo v slanem kropu. Dodamo na kocke zrezan olupljen kuhan krompir. Na masti ali olju svetlo prepražimo moko, jo zalijemo z vodo, v kateri se je kuhala cvetača in krompir, prežganje dobro zmešamo in kuhamo 20 minut, nato ga prilijemo cvetači, primešamo sesekljan zelen peteršilj in mleko.

RIBJI GOLAŽ: 0,80 do 1 kg rib, sol, žlička moke, 5 žlic olja, čebula, česen, paprika, 2 žlici paradižnikove mezge, zelen peteršilj, pol dcl vina ali malo kisa. Očiščeno, narezane ribe osolimo, povaljamo v moki in spečemo na olju. Nato v istem olju prepražimo sesekljano čebulo, dodamo strt česen, papriko, zalijemo in dobro pokuhamo. Nazadnje dodamo opečene ribe, paradižnik, sesekljan zelen peteršilj in še malo prevremo. Odišavimo z vinom ali kisom.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

---

bedaki. Smo v začaranem krogu obojestranske odvisnosti, ki terja razsodnike."

Generalu se je za hip zmračil obraz, potem pa je bruhnil v krohot, podoben škripanju tankovskih gosenic.

„Sodnik je groba sila, prekrita z diplomatsko lažjo. Ne vem, kam merite major. Nož z dvema ostrinama ste. Gorje vam, če vas postavijo pod nacistični mikroskop! Izgubljeni boste za vedno!"

Wolf se je skušal nasmehniti.

„Če bi bil kandidat za oblast, ne bi mislil naglas. Tako pa gre za teorijo, ki jo drugi preskušajo v praksi ..."

„Naj vam povem še to, česar nisem dokončal in kar sem opazil sedaj kot vojak. Naša tehnokracija uničuje potenciale ljudskih moči z medsebojnimi spori. Spopadanje je pričujoče na vseh nivojih, soglasje pa le občasno. In največkrat navidezno."

„Sprašujem se, kaj nas drži pokonci, da vztrajamo proti vsem."

„Energija gibanja, dragi major. Nihče nima občutka, da bi lahko kaj bistvenega spremenil. To drži pokonci naš odpor in hromi naš napad. Moč, ki je bila v začetku vojne monolitna, je zdaj razpršena. Preveč notranjih obračunov ... S tem bomo morali končati. Vsak na svojem področju. To nam je zabičal führer. Upam, da je dovolj takšnih ljudi, kot sem jaz, da bodo to voljo uresničili."

General je izpil do dna in se predirljivo zazrl v Wolfa.

„Jaz hočem biti v našem bojnem stroju vijak, ki bo zadnji popustil. Prav je, da sva nekoliko razgalila gnilo stvarnost v našem zaledju. Zato, da bomo učvrstili fronto. Midva morava potuhtati nekaj novega: kako obvladovati in razkrojiti nasprotnika in kako uspešno prevarati tiste, ki nas onemogočajo v lastnem taboru. Zdaj, ko mi zmanjkuje vojne moči, bo treba delati s pametjo. Predvidel sem nove razkole med sovražnimi skupinami. Vreči jih bo treba iz ravnotežja. Postaviti jih v močvirje. V meglo. V živi pesek, kjer se ti pod vsakim napačnim korakom udre za vedno.

Ko sem se vračal, sem obiskal enega od mladostnih prijateljev. Sedaj poveljuje kazenskemu taborišču. Pripovedoval mi je, kako obvladuje ljudi. S peščico obvladuje množice! Naj vam povem osnovno misel. Nasprotnika je treba vreči iz ravnotežja. Karkoli napravi v trdnem prepričanju, da je storil prav, se mora izkazati za napačno. S tem, ko misli, da se rešuje, se uničuje. Če vržemo podgano v čeber, napolnjen z vodo, je v brezupnem položaju. Če pomolimo iz vode posebno pripravo, premakljiv kos lesa, podgana brž priplava in zavzame na rešilni deski plavilen položaj. Toda kakorkoli se postavi, se les preobrne in žival se znajde v vodi. Po nekaj urah ponavljanja ji refleksi odpovedo, da ponori ali pogine.

Če ta biološki preizkus uresničujemo na ljudeh, je cilj jasen: zlomiti voljo odpora, spremeniti upanje v obup, trdnost v majavost, smisel v nesmisel ... in z bitjem, ki se upira je konec."

„Imenitna metoda, gospod general, če imaš sovražnika kot podgano v čebru in se igraš z njo po mili volji ... Druga stvar pa je, če postaneš tudi sam poizkusna žival."

„Ne bodite panikar! Še imam moč v rokah in veter v jadru! V tej pokrajini bom še preganjal sovražnike rajha, moje in vaše! Povem vam, človek mora malo izpreči. Oddaljiti se mora od stvari, potem lahko sodi. Tudi jaz postajam tovarna idej vseh mogočih kalibrov."

General je vstal in se sprehodil po sobi. Z visokega okna njegove z marmorjem obložene palače je bilo videti morje streh, v daljavi pa zasneženo gorovje in gozdove pod njimi. Zagledal se je v pokrajino, se sunkovito obrnil k Wolfu in rekel:

„Pustiva naše in se lotiva sovražnika! Ta mi je bližji. Načrt Trojanski konj bomo zavrgli. Črna pika za vas, major, da vam ni v treh letih uspelo vriniti agenta ne v centralni komite ne v glavni štab Slovenije." Njegov glas je bil posmehljiv.

„To ni samo moja krivda, gospod general. Mnogo višjih oficirjev z visokimi priznanji je pod vašim poveljstvom, ki so to poskušali. Lahko vam povem za vzrok našega jalovega prizadevanja."

„Prav zanima me, kakšen izgovor imate!"

„Obramba združuje ljudi. Čim bolj jih pehaš na rob obstoja, tem bolj podredijo posamezniki svoje težnje skupnim ciljem. Skupina, ki vodi v tej deželi komunistično revolucijo, je enotna. Če ste že govorili o vlogi skupin, vam povem, da je to zaprta skupina, ki ne sprejema v svojo sredo novih elementov, čeprav so se posamezniki izkazali v boju z nami. Te ljudi sta združila kraljevska policija, velikosrbske ječe in naše preganjanje. Samo to jih rešuje."

General je nekoliko pomislil in odvrnil:

„Morda je ta vaša ugotovitev pravilna. Zato sem tudi ovrgel zamisel o nadaljnjem prizadevanju, vriniti se v ta vodstva. Sicer pa je v tem položaju ta načrt izgubil svoj pomen. Smo v totalni vojni. Treba jih bo uničiti z vojaško silo. Sovražnik je povsod, čeprav ga ni nikjer videti."

„Gospod general, tudi oni so se zavedeli, da gre zdaj za izčrpavanje energij, za to, kdo bo izgubil živce."

„Mi jih ne bomo, Helmut! Nismo še izgubili vojne, čeprav nam na frontah ne gre najbolje. Smo na kritični točki. Smo pred važnim vprašanjem, ali bomo imeli dovolj prostora, da pridobimo pri času, in obenem, če bomo imeli dovolj časa, da ohranimo prostor. Tolažim se s tem, da je važno, kdo bo dobil poslednjo bitko. To pa za sedaj še visi v zraku. Bojujemo se še vedno na tujem ozemlju. Ali bomo vzdržali, je nekaj odvisno tudi od nas."

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Prešernova pesem — estetska vrednota

(Nadaljevanje s 3. strani)

Auty nadaljuje: „Zato ima knjižna slovenščina svežino in neposrednost, ki je starejši in bolj kultivirani jeziki komaj dosežejo.“ In dostavlja s posebnim ozirom na Prešernove slovenske in nemške pesnitve, ki jih je tudi on prvi pravično ocenil, še tole: „Zaradi tega ni presenetljivo, da se Prešernov pesniški genij bolj živo prikazuje v njegovih slovenskih (kakor v nemških) pesmih, a četudi slovenskih ne bi bilo, bi imel Prešeren skromno vendar častno mesto v zgodovini nemške literature.“

S pomočjo te sodbe objektivnega ocenjevalca smo se v našem nocojšnjem spominskem premišljanju približali občečloveškemu pomenu Prešernove poezije. Njen pomen za slovenskega človeka, t. j. za slovensko slovstvo in kulturo z vsemi družbenimi in znanstvenimi posledicami je nesporen. Vemo, da jo je pesnik res ustvaril pretežno v slovenskem jeziku; poleg slovenskih pesmi je zložil še 24 nemških pesnitev, če štejemo v posameznih ciklusih vsak del kot samostojno bibliografsko enoto, in prevedel devet lastnih in štiri tuje pesnitve v nemški jezik. Že ta podatek nam daje slutiti, da so Prešernovo pesniško zavest vabila širša jezikovna in narodna območja ter pojili globlji vrelci formalnih in duhovnih navdihov. Pri tem mislimo na antično grško in zlasti latinsko, na romansko renesančno-baročno in germansko ter deloma tudi slovansko romantično poezijo. To pa opravičuje našo sodbo, da Prešeren svojih slovenskih pesnitev ni pisal samo za svoje rojake, nemških pa ne samo za nemško govoreče ljudi, temveč da je med ustvarjanjem v slovenščini in nemščini, zavedajoč se ali ne zavedajoč se, mislil na bralce vseh narodov, „ki hrepene dočakat dan“ občega sporazuma in vsečloveške solidarnosti.

In glede na to je vaša koroška domovina, dragi rojaki, v kateri je našel Prešeren prva dva pravična kritika — Nemca Vincenca Rizzija (1816—1856) iz Spittala ob Dravi v reviji Deutsche Monatshefte aus Kärnten 1849, in Slovenca Jerneja Levičnika (1808—1883), ki je bil sicer rojen na Kranjskem, služboval pa je kot duhovnik na Koroškem in je 1851 v celovški Carinthiji prvi opisal Prešernovo življenje — naravnost izvoljena, da bi bila tudi dandanes pokrajina, v kateri bi posebno močno odmevala Prešernova umetnost in živela njena visoka humanistična miselnost.

Ob tej priložnosti morebiti ni odveč omeniti, da so Prešerna vezale tudi osebne rodbinske in prijateljske vezi s koroško deželo in njenimi prebivalci. Poleg tega, da je 1832 živel več mesecev v Celovcu in da je tu opravil tudi sodniški in odvetniški izpit in da sta na Koroškem pokopana tudi njegova mati in brat, moramo omeniti, da je od 1832 z zanimanjem spremljal koroško nemško in slovensko kulturno dejavnost. Še pomembnejše je bilo njegovo prijateljstvo s koroškim pesnikom in preroditeljem Urbanom Jarnikom, četudi ga ni mogel več zvabiti z zgodovinskega in jezikoslovnega področja v pesništvo. V tej zvezi se spominjamo tudi Prešernovih osebnih, slovstvenih ali uradnih stikov z drugimi koroškimi ali na Koroškem živečimi rojaki ter z nemškimi koroškimi intelektualci in javnimi delavci, kakor so bili Slovenec Matija Ahacel (1779—1845), pedagog, slovenski strokovni pisatelj in nominalni izdajatelj prve slovenske pesniške antologije Pesme po Štajerskem in Koroškem znane (1833); Nemec Peter Budik (1792—1858), bibliotekar deželne knjižnice v Celovcu, pisec dramskih tekstov, pesnik in prevajalec novolatinskih pesnikov od 15. do 18. stoletja; Slovenec Simon Ladinig (1805—1857) iz Dobrle vasi, kranjski gubernijski svetnik in cenzor Prešernovih pesmi v Carnioliji in referent o rokopisu Poezij 1846; Slovenec Anton Slomšek (1800—1862), južni Štajerec iz Ponikve, Prešernov sošolec iz ljubljanskega liceja, takrat spiritual v celovškem bogoslovju in poznejši lavantinski knez in škof, vendar vsekakor občudovalec Prešernove poezije.

Med Koroški, ki so bili pozneje Prešernu blizu, lahko omenimo kranjskega lekarnarja Sebastiana Šavnika iz Mač, ki je pesniku v smrtni bolezni 1848/49 dajal zdravila na upanje. In ker je bil Prešeren ljubezenski pesnik kat' eksohen, naj omenimo še njegovo zanimanje za neko celovško dekle, ki je 1832 napravila nanj močan vtis, nevaren njegovi ljubezni do tedanje izvoljenke.

Toda kljub iskrenemu zanimanju za koroško kulturno življenje Prešeren 1832 in pozneje ni mogel več skleniti kakega globljega ali tesnejšega stika s koroškimi nemškimi pesniki, kakršnega je doživel med napoleonskimi vojnami Urban Jarnik, ki je med 1811 in 1813 objavil v Carinthiji v izvirniku eno domoljubno pesem (Na Slovence, 1811), štiri kozmične in romantično pokrajinske pesnitve (Zvezdišče, 1812; Kres, Denica, Jesen, 1812) in serenado Damon na Melito (1813) v izvirniku in nemškem prevodu Johanna Georga Fellingerja (1781—1816), s katerim je ta spodbudil Franca Schuberta, da je uglasbil Jarnikov tekst.

Še teže bi bilo misliti, da bi se mogla okrog 1830 do 1840, v dobi naraščanja romantičnega, a tudi čedalje bolj bojevitega in nestrpnega nacionalizma prebuditi v Prešernu in njegovih slovenskih ter nemških sodobnikih na Koroškem in v drugih deželah slutnja, da je bilo razmerje med germanskim in slovanskim prebivalstvom v alpskih deželah med koncem osmega in začetkom desetega stoletja drugačno, saj bi sicer bilo nemogoče, da bi vsebovala starejša Knjiga pobratimstva (Liber confraternitatum Salisburgensis vetustior — Das Verbrüderungsbuch des Stiftes Sankt Peter in Salzburg) poleg imena Karla Velikega in imen njegovih paladinov ter drugih germanskih odličnikov še nad štirideset imen slovanskih mož in žena.

Prešeren si je poglede na prihodnost človeških rodov ustvarjal na drugačnih temeljih. Ker je videl, da je zrastlo v evropskem meščanstvu, ki so ga pretresale revolucije in vojne ter ga navdale z idejami svobode, bratstva in enakosti, do tedaj neznano spoštovanje do narodnih jezikov in njihovega besednega ter pesniškega zaklada, je spoznal prav v tem pojavu možnost nadaljnjega kultiviranja slovenskega jezika kot pogoj narodne prebuje Slovencev in drugih nesvobodnih ljudstev. Umetniško slovstvo v narodnem jeziku, ustvarjeno po zgledu velikih slovstev starodavne klasične, dvorjansko renesančne, absolutistično baročne in meščansko romantične poezije, bi naj dajalo vsakemu narodu podobno kulturno strukturo, kakor so jo imeli veliki svobodni narodi, njihovim pesniškim in drugim kulturnim stvaritvam pa isti ali vsaj podoben pomen in podobno vrednost, kakor so jih imela velika človeška pesniška dela. Zato je zavestno ustvarjal v duhovnem in umetniškem območju velikih evropskih slovstev od Homerja do Danteja in Petrarke, Guarinija, Goetheja in Byrona, od Mickiewicza do Puškina, izhajajoč od pesnitev slovenskih pesnikov, od pevcev ljudskih pesmi do Valentina Vodnika in Urbana Jarnika, opirajoč se tudi na jezikovne zglede in spodbude tvorcev knjižne slovenščine od Primoža Trubarja do Jerneja Kopitarja, premišljeno in samostojno sledeč estetskemu vodstvu rojaka Matija Čopa. Take so bile Prešernove pesnitve o lastnem srčnem „upu in strahu“ in o zahtevah rojakov in o pričakovanju vseh ljudi, ki so hrepeneli „dočakat dan“ osebne, narodne in socialne pravice.

S tem je Prešeren upodobil svoj individualni ter občečloveški kulturni in socialni proces in progres. Tako je razširil in poglobil tudi nekatere obče pesniške zamisli ter jih upodobil na nov, svojstven način. V poglavitni ljubezenski pesnitvi Sonetni venec (1834) je prikazal ljubezen ne samo kot elementarno privlačnost med spoloma, temveč tudi kot duhovno ali kulturno tvorno moč, ki plemeniti odnose med moškim in žensko in pospešuje pesništvo in druge umetnosti. V poemi Krst pri Savici (1836) je poveličal zmagovito moč žrtve za dru-

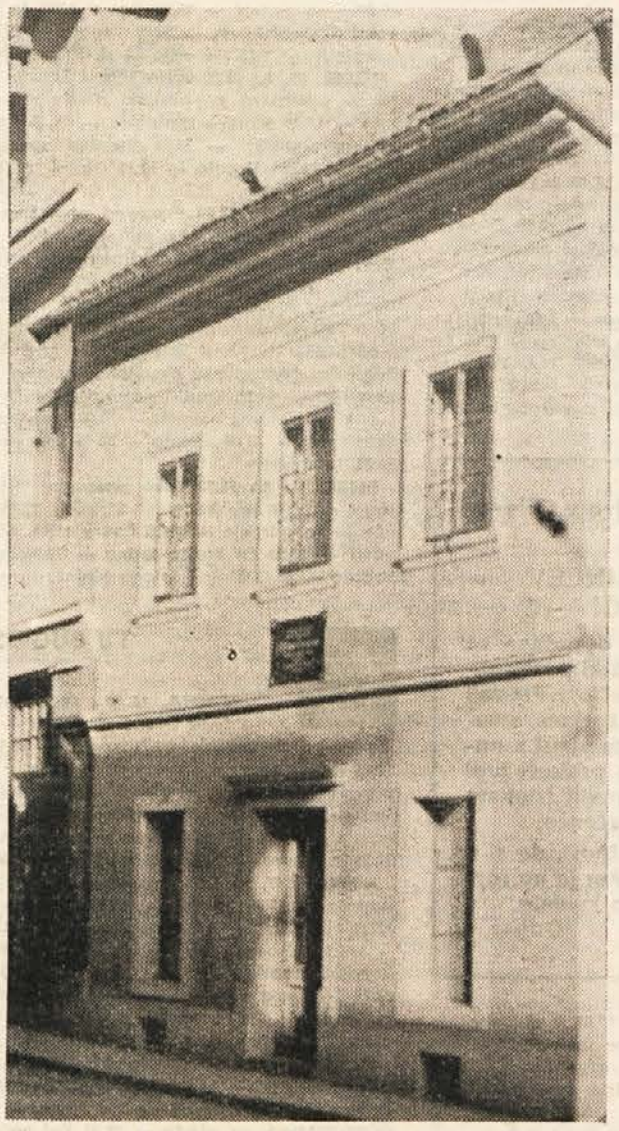

Prešernov spominski muzej v Kranju

gega in veličino dela za sočloveka. In splošno je znano, da je v Zdravljici (1844, izšla 1848) visoko presegel ozka nacionalna čustva ter poklical Slovence in vse človeške rodove v pobratimstvo dobrih ljudi in dobrih sosedov.

S temi tremi novimi melodijami v veličastnem zboru človeškega pesništva, je Prešeren prerodil naš jezik in rod. In tudi zato smo dolžni, da se ob njegovem dnevu vedno znova poglabljamo v njegove pesmi, da bi občutili tisti zanos, ki smo ga omenili v začetku naših spominskih besed in ki nas je združil v nocojšnji slovesnosti v spoštovanju do našega največjega pesnika in v hvaležnost do ustvarjalcev pesniških lepot in vrednot v vseh dobah in v vseh jezikih.

Na nocojšnji slovesnosti pa z veseljem pozdravljam tudi skromno, a svetlo plejado mladih koroških pesnikov in pisateljev, ki je v dobrem desetletju osvetlila nove pokrajine koroškega človeka ter tako pomnožila slovensko koroško in obče slovensko zakladnico.

Naj bi v živi tradiciji s Prešernovo pesmijo, v razumnem soglasju s sodobno nemško koroško in svetovno literaturo obsevala vedno nove predele lastnega in narodnega življenja ter prijateljsko združena ustvarjala umetnine, ki bi bile mostovi med obema koroškima narodoma in med vsemi človeškimi rodovi. Tudi njo osvetljuje Prešernov duh. Tudi zato kličemo: Slava Prešernu in vsem, ki so po njegovem zgledu ustvarjali, ki ustvarjajo in bodo ustvarjali!

Mesec slovenske knjige

Tudi letos smo v počastitev slovenskega kulturnega praznika ob 125. obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna pripravili za mesec februar posebno knjižno akcijo z naslovom „Mesec slovenske knjige“. V tem okviru nudi knjigarna „Naša knjiga“ pester izbor slovenskih knjig po izredno ugodnih cenah.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **2.—**

○ Mile Klopčič: **DIVJI GRM,** prevodi in prepesnitve, 192 str. br.
○ France Slokan: **POVEST O USTVARJANJU NOVEGA SVETA,** 116 str. ilustr. br.
○ Josip Stritar: **KRITIČNI SPISI,** izbor, 160 str. br.
○ Jerzy Żulawski: **NA SREBRNI OBLI,** roman o odpravi na Luno, 272 str. br.
○ Etbin Kristan: **IZBRANO DELO,** dramatika in proza, 224 str. br.
○ Vladimir Nazor: **ISTRANKE,** izbor istrskih pripovedk, 100 str. ilustr. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **5.—**

● Dr. Lavo Čermelj: **ČLOVEK V VESOLJU,** prikaz odkritij in dosežkov, 248 str., ilustr. br.
● Jan Welzl: **NA ZLATEM SEVERU,** spomini glavarja Eskimov, 256 str. ppl.
● Jukio Mishina: **KIPENJE MORJA,** roman iz življenja japonskih ribičev, 136 str. ppl.
● Edgar Wallace: **KRIVDA DRUGEGA,** kriminalni roman, 100 str. pl.
● Cvetko Golar: **PRELEPA VASILJICA** in druge ruske pravljice, 134 str. ppl.
● Ignazio Silone: **FONTAMARA,** roman, 224 str. br.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **10.—**

○ Josip Ribičič: **ZA ZAPAHI,** zbirka črtic iz zapora, 144 str. ilustr. ppl.
○ John Steinbeck: **POTOVANJE S CHARLEYEM,** roman, 200 str. br.
○ Tennessee Williams: **RIMSKA POMLAD GOSPE STONOVE,** ljubezenska zgodba starajoče se ženske, 128 str. br.
○ Tone Habe: **POGLED IZ MALEGA SVETA,** spomini delavca revolucionarja, 176 str. pl.
○ Breda Smolnikar: **OTROČKI, ŽIVLJENJE TEČE DALJE,** črtice iz družinskega življenja, 116 str. ilustr. br.
○ Frans Eemil Sillanpää: **TRUDNO ŽIVLJENJE,** roman s podeželja, 176 str. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **15.—**

● Vlado Habjan: **POMLAD VNUKOV,** roman iz vojnih dni, 180 str. br.
● Herbert Wendt: **LADJA S PREKLETIMI,** roman o Beringovi odpravi, 292 str. br.
● Krstju Belev: **PLANINA, PIRIN PLANINA,** zgodovinska povest o boju makedonskega ljudstva, 128 str. ilustr. pl.
● Mičihiko Hačija: **HIROŠIMA,** spomini zdravnika na strahote atomske bombe, 212 str., slik. priloge, ppl.
● Smiljan Rozman: **LOV ZA UKRADENIMI MILIJONI,** otroška kriminalna povest, 152 str. ilustr. br.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **20.—**

● Jarmila Glazarova: **ADVENT,** roman iz kmečkega življenja, 288 str. ppl.
● Claude Roy: **NESREČA LJUBEZNI,** roman edinstvene ljubezni, 144 str. kart.
● Isak Samokovlija: **SALOMONOVA ČRKA,** zbirka novel, 280 str. pl.
● Wilfrid Schilling: **STRAHOVALCI,** roman iz povojne Nemčije, 324 str. pl.
● Klaus Mann: **SYMPHONIE PATETIQUE,** roman o Čajkovskem, 322 str. pl.
● Charles Dickens: **POVEST O DVEH MESTIH,** roman, 392 str. pl.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **25.—**

○ Janko Rogelj: **SKRIVNOSTNI KLIC,** izbor poezije in proze, 112 str. br.
○ Gerard Walter: **ZATON BIZANCA,** slikovita pripoved iz bizantinske zgodovine, 352 str. ppl.
○ Hakon Mielche: **ALADIN V CADILLACU,** zanimivosti in problemi Arabskega polotoka, 264 str., slik. priloge, ppl.
○ W. M. Thakeray: **SEMENJ NIČEVOSTI,** roman, dve knjigi skupaj 736 str. ppl.
○ Grigorij Baklanov: **SEŽENJ ZEMLJE,** roman iz druge svetovne vojne, 216 str. kart.
○ Homer: **ODISEJA,** znamenita starogrška pesnitev, 384 str. pl.

VSAKA KNJIGA SAMO . . . šil. **30.—**

● Janez Gradišnik: **URA SPOMINA,** zbirka novel, 312 str. pl.
● Milan Guček: **POČAKAJ DO PRIHODNJE POMLADI,** zapiski iz narodnoosvobodilne vojne, 272 str. pl.
● Hans Habe: **ČE JIH TISOČ PADE,** roman iz 1. svetovne vojne, 360 str. pl.
● Frantz Fanon: **UPOR PREKLETIH,** boj „tretjega sveta“ za svobodo, 308 str. br.
● Harold Forster: **CVETOČI LOTOS,** zapiski z otoka Balija, 320 str., slik. priloge, pl.
● Vilhelm Moberg: **V NOVI DOMOVINI,** roman, 408 str. pl.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Vendar opozarjamo, da so mnoge knjige na zalogi le v enem izvodu; zato svetujemo, da pohitite z nakupom oz. naročilom. Sicer pa obsega ta izbor še mnogo drugih zanimivih knjig po enako ugodnih cenah. Obisk v mesecu februarju se vsekakor izplača!

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC WULFENG.

Tako imenovani „prastrah" Koroške...

(Nadaljevanje z 2. strani)

terem polem lahko pride do dogodkov, kot smo jih doživeli leta 1972.

Končno pa vsebuje brošura poleg omenjenih prispevkov še bogat izbor dokumentarnega gradiva v besedi in sliki ter na primeru velikovškega napada na deželnega glavarja osvetljuje, kako varnostne oblasti na Koroškem pojmujejo in izpolnjujejo svojo zakonito dolžnost varuha reda in zakonitosti.

Samo 64 strani obsega brošura, toda na Koroškem je dvignila ogromno prahu. Kajti razgalila je laž o „prastrahu" Koroške, ki v resnici ni nič drugega kakor pa slaba vest nemških nacionalistov. Postavila je na prepih zatohlo koroško miselnost in pometla z visokih podestov vso tisto druščino, ki si že več kot pol stoletja lasti monopol v narodnostnih vprašanjih ter s svojo politiko načrtnega ponemčevanja koroških Slovencev (enkrat bolj prikrito, drugič spet povsem očitno) in z neizpolnjevanjem svečanih obljub ter nespoštovanjem mednarodnih obveznosti težko bremeni mednarodni ugled Avstrije.

Ker je brošura razkrinkala tiste, ki za svoje ščuvanje na narodnostno mržnjo in za zastrupljanje političnega ozračja v deželi zlorabljajo domovinska čustva, je odziv v določenih koroških krogih posebno živčen. Ravno ta živčna in žolčna reakcija pa je najboljši dokaz, kdo se čuti prizadetega, komu gre najbolj „za nohte" razkrivanje dejstev o včerajšnji in današnji stvarnosti na Koroškem.

V gotovem smislu ima namreč prav tudi deželni tajnik koroške ÖVP, ki je v prvem stališču k brošuri dejal, da koroškega manjšinskega vprašanja ni mogoče primerjati z nobenim drugim vprašanjem. Res: take nacionalistične nestrpnosti, take provincialne zagamanosti in predvsem take fašistično zastrupljene miselnosti, kakor jih srečujemo na Koroškem, nikjer drugod ne bi našli. In še ena razlika je: povsod drugod se trudijo, da bi bolj ali manj širokogrudno uredili položaj manjšin ter izpolnili napram manjšinam zapisane pravne in nepisane moralne obveznosti; samo na Koroškem se trudijo v nasprotni smeri — da bi preprečili tudi najbolj minimalno rešitev manjšinskih vprašanj.

Za to, da je s svojo brošuro razgalilo tiste, ki nosijo odgovornost za tak razvoj, zasluži Avstrijsko odporniško gibanje polno priznanje. Če so izdajatelj in avtorji zdaj izpostavljeni žaljivim izpadom, je to samo dokaz, da so imeli s svojimi ugotovitvami prav. Kajti: resnica boli, kakor pravi star pregovor, in resnica je nedvomno zabolela tudi v tem primeru.

Iščemo PISARNIŠKO MOČ za zaposlitev v javni službi v Celovcu. Znanje strojepisja in stenografije ter obeh deželnih jezikov je pogoj. Starostna meja od 18 do 35 let.

Prijave na upravo našega lista, telefon (0 42 22) 32 5 50.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 16. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žariščU — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Lepi glasovi — priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.45 Teden srečanja — 16.00 Servis — 17.10 „Morete menjati?" — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Ljudska glasba — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 17. 2.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Kaj je novega? — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Tudi to so bile nekoč popevke — 19.00 Nedeljski šport — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport.

PONEDELJEK, 18. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudska oddaja iz Gradiščanske — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 14.30 Knjižni kotiček — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo . . . — 17.52 Odaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Operetni koncert — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 19. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.03 Stare vize in pesmi iz Gradiščanske — 14.30 Dom in šola — 14.45 Perkonigove pripovedke iz slovanskega področja — 15.00 Ljudska glasba iz Štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Avstrijci o Avstriji — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Kaj radi slišimo — 21.10 S sekiro skozi listnati gozd. — 22.10 Šport.

SREDA, 20. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske vize iz Gradiščanske — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Knjižni kotiček — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.52 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Otročarije". Igra — 21.10 Pisane melodije — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Zgornja Avstrija — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 21. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Gradiščanski zbori pojejo ljubezenske pesmi — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Iz mape not avstrijskih skladateljev — 16.30 Za otroke — 17.10 Operetne melodije — 17.52 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijske godbe na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Lovska oddaja — 21.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 22.10 Šport — 22.30 „Zakaj verovati?"

PETEK, 22. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba F. Chopin — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske pesmi iz Gradiščanske — 13.30 Ljudska glasba — 14.45 Štajerska literatura — 16.30 Za otroke — 16.45 Otroški zbori — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Večer petja — 21.30 „Glas in njegova slika v zrcalu" — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 16. 2.: 9.05 Radijski oglasi — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 17. 2.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 18. 2.: 13.45 Informacije — Za našo vas.

TOREK, 19. 2.: 9.30 Debelo bas gode, klarinet zapiska — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 20. 2.: 13.45 Informacije — Od popevke do popevke — Iz koroške literarne delavnice.

ČETRTEK, 21. 2.: 13.45 Informacije — Družinski magacin.

PETEK, 22. 2.: 13.45 Informacije — Kar po domače.

LJUBLJANA

SOBOTA, 16. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 9.50 Poslušate radio — gledate televizijo? — 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Orgle v ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansamblom Silva Štingla — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Majhni ansambli zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 17. 2.: 6.50 Danes za vas — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.47 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši . . . — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.05 Humoreska tega tedna — 15.00 V nedeljo popoldne — 15.10 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Nedeljska reportaža — 17.25 Popularne operne melodije — 18.03 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 18. 2.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 15.40 Pavel Šivic: Dve narodni — 16.00 „Vrtiljak" — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 19.15 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Ti in opera — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Popevke se vrstijo.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na

SREČANJE PLANINCEV NA BLEŠČEČI

V nedeljo 17. februarja dopoldne se bomo zbrali v naši planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo". Predali se bomo toplim sončnim žarkom, smučanju in uživanju čudovite zimske narave. Kdor želi, se lahko pridruži tudi planincem, ki bodo napravili izlet na bližnjo 1359 m visoko Gračenco.

Vsak udeleženec ima možnost, da si v koči sam pripravi hrano, ker je na razpolago dobro opremljena kuhinja.

Odbor

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 16. 2.: 9.55 Svetovno prvenstvo v drsanju na ledu — 11.20 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 12.50 Svetovno prvenstvo v drsanju na ledu — 12.50 Evrovizija iz Faluna — 15.00 Svetovno prvenstvo v smučkih skokih v nord. disciplini — 15.55 Svetovno prvenstvo v drsanju na ledu — 15.55 Koncertna ura — 16.55 Za otroke — 17.15 Oddaja o miši — 17.40 Za otroke — 18.00 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport.

NEDELJA, 17. 2.: 9.55 Evrovizija iz Innsbrucka — 16.30 Rdeči avtobus — 17.00 Za otroke — 17.25 Toby in Tobias — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Schöngruberji — 18.25 Povesti o Gustavu — 18.30 Prisma — obzornik za sodobno ženo — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Kraj zločina — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 18. 2.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Šale s Carlijem — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda —19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje s farme Shiloh — 21.25 Stopi Obzornik o prometu — 22.25 Čas v sliki.

TOREK, 19. 2.: 9.50 Evrovizija iz Faluna — 11.45 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Živalski roji — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Mestni pogovori — 22.15 Čas v sliki.

SREDA, 20. 2.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Program za delavce — 16.30 Za otroke — 17.10 Za mladino — 17.35 Indian River — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Zgodovina in povesti dr. Erich Kastnerja — 21.05 Prerezi — 22.05 Čas v sliki.

ČETRTEK, 21. 2.: 10.00 Šolska oddaja — 18.00 Italijanščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Piknik. Ljubezenska zgodba — 22.00 Čas v sliki.

PETEK, 22. 2.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Rdeči avtobus — 11.00 Šestorica osumljenih — 18.00 Zeleni svet: Mednarodni kmetijski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.20 Portret Paula Flore — 22.05 Čas v sliki — 22.10 Ljubeči parčki.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 16. 2.: 16.50 „Ob snidenju" — 18.30 Sosedov slučaj — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Ameriška filmska komedija — 21.40 Čas v sliki.

NEDELJA, 17. 2.: 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 Panorama — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.09 Vzgoja — 20.15 Avstrijske ljudske komedije — 21.10 Norman — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 18. 2.: 17.30 Evrovizija iz Faluna — 18.30 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 19.00 Prva pomoč — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Lakota v Abesiniji — 21.15 Galerija — 21.45 Telereprize.

TOREK, 19. 2.: 18.00 Evrovizija iz Faluna — 18.30 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 18.30 Promet — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Otroci iz Valparaiso — 21.40 Telereprize.

SREDA, 20. 2.: 18.00 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 18.30 Šolska oddaja — 19.00 Matematični kabinet — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Vesoljska ladja Enterprise — 21.00 Mondene žene — 21.50 Telereprize.

ČETRTEK, 21. 2.: 17.30 Evrovizija iz Faluna — 18.30 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini — 18.30 Wilhelm Tell — 19.00 Krediti patra Melcherja — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Brez nagobčnika — 22.35 Telereprize.

PETEK, 22. 2.: 18.30 Tako gospodari trgovsko podjetje — 19.00 The Bellcrest Story — 19.15 Tehnika za učenje za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Mainz ostane Mainz.

TV JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 16. 2.: 10.35 Šolska oddaja — 12.50 Smučarski skoki — 16.25 Košarka — 18.00 Obzornik — 18.15 Daktari — 19.05 Moda za vas — 19.15 Gledališče v hiši — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski notranje politični komentar — 20.35 Moji gostje in jaz — 21.20 Barvna propagandna oddaja — 21.25 Pravnuki — 21.50 Dnevnik — 22.05 Colditz.

NEDELJA, 17. 2.: 9.30 Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.25 Poročila — 17.40 Moda za vas — 17.50 Poročila — 17.55 Retrospektiva jugoslovanskega filma — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanje politični komentar — 20.35 V registraturi — 21.45 Mesta: Split — 22.15 Športni pregled — 22.50 Dnevnik.

PONEDELJEK, 18. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.40 Kljukec kot indijanec — 18.10 Obzornik — 18.25 Enciklopedija živali — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pelikan — 21.45 Kulturne diagonale — 22.15 Dnevnik.

TOREK, 19. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Smučarski tekmi na 15 km — 17.45 S. Kosovel: Pesmi — 18.00 Risanke — 18.10 Obzornik — 18.25 To je bila pesem svetlega in vročega jedra — 18.55 Mozaik — 19.00 Starost in staranje — 19.20 Tišina, na vrsti je nemi film — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Mi med seboj — 21.30 Sam med volkovi — 22.15 Dnevnik.

SREDA, 20. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 15.20 Madžarski dnevnik — 17.40 Poly in črni diamant — 18.10 Obzornik — 18.25 Na sedmi stezi — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Ne prezritel — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Film tedna: Monolog — 22.10 Dnevnik.

ČETRTEK, 21. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.30 Smučarska štafeta 4x10 km — 17.35 Mladost na stopnicah — 18.10 Obzornik — 18.25 L. Bernstein vam predstavlja — 19.15 Naš ekran — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 V kipečem loncu — 21.40 Četrtkovi razgledi — 22.10 Likovni nokturno: Janez Pirnat — 22.25 Dnevnik.

PETEK, 22. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.45 Kuhinja pri violinskem ključu — 18.10 Obzornik — 18.25 Jugoslovanska folklora — 18.50 Mozaik — 18.55 Pogovor s predsedniki ZK republik in pokrajin — 19.25 Kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.40 Bonny Lake je izginila — 22.25 Dnevnik — 22.40 Umetnost in človek.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni vabi na

PLES DANICE

17. februarja 1974 ob 19.30 uri pri Voglu v Št. Primožu. Vstopnice v predprodaji 10 in pri večerni blagajni 15 šil.

Slovensko prosvetno društvo v Borovljah vabi na veseloigro

MICKI JE TREBA MOŽA

v nedeljo 17. februarja 1974 ob 14.30 uri pri Cingelcu na Trati. Gostuje farna mladina iz Št. Janža v Rožu. Ljubitelji smeha prisrčno vabljeni.

Slovensko kulturno društvo Globasnica vabi na

PEVSKI KONCERT

moškega pevskega zbora „Slava Klavora" iz Maribora, ki je eden najboljših zborov v Jugoslaviji. Koncert bo v nedeljo 17. februarja 1974 ob 14.30 uri pri Šoštarju v Globasnici. Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Rož" v Št. Jakobu v Rožu vabi na veseloigro

HODL DE BODL

v nedeljo 17. februarja 1974 ob 19.30 uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Odbor

Slovensko kulturno društvo „Jepa-Baško jezero" v Ločah vabi na

DRUŽABNI PLES

v soboto 16. februarja 1974 ob 20. uri pri Ravšu v Ledincah (nasproti kolodvora). Za ples bo igral folklorni trio iz Bohinjske Bistrice, zapeli pa bodo domači pevci.

Odbor

Katoliško prosvetno društvo „Planina" v Selah vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 17. februarja 1974 ob 13.30 uri v farni dvorani v Selah. Nastopil bo moški akademski zbor graških študentov pod vodstvom Aleša Schusterja. Prisrčno vabljeni.

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 17. februarja 1974 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku. Nastopil bo moški akademski zbor graških študentov pod vodstvom Aleša Schusterja.

Odbor

Farna mladina v Št. Janžu v Rožu vabi na veseloigro T. Linharta

MICKI JE TREBA MOŽA

v nedeljo 17. februarja 1974 ob 19.30 uri pri Tischlerju v Št. Janžu v Rožu. Na sporedu je še šaljivi prizor „Čebr" in nekaj pesmi farnega mešanega zbora. Ljubitelji smeha prisrčno vabljeni.

Dom v Tinjah vabi na

SREČANJE STARIH MATER IN OČETOV

v času od nedelje 17. februarja ob 19. uri pa do vključno srede 20. februarja do 13. ure.

Predaval bo zdravnik dr. Ivan Hribernik o „boleznih na stara leta"

OBJAVA

Po nalogu ministrstva za prosveto je čas vpisovanja v enoletno gospodinjsko šolo in triletno Strokovno šolo za ženske poklice šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu določen od 11. februarja do 1. marca.

V obe šoli lahko sprejmemo učenke, ki so končale 8. stopnjo obvezne šole, to je 8. razred ljudske šole, 4. razred glavne šole ali 4. razred gimnazije.

Prijavi naj bosta priložena krstni in domovinski list. Pouk je dvojezičen. Prijave pošljite na naslov: Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester, 9184 Št. Jakob v Rožu — Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe der Schulschwestern, 9184 St. Jakob i. R.

KUHARSKI TEČAJ

od ponedeljka 11. marca ob 10. uri do petka 15. marca do 13. ure.

Tečaj se bo odvijal pod geslom: „Jedila na žaru in obložena plošča". Interesenti naj se pismeno prijavijo najkasneje do 20. februarja 1974. Pri prijavi je nujno potrebna tudi navedba poklica in službe (gospodinja ali uslužbenka v gostinstvu).

Dom v Tinjah